

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Nagyér Község Önkormányzata

2018.

MAGARY
PROGRAM

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	7
Célok	7
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	8
1. Jogszabályi háttér bemutatása	8
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	10
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	11
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	23
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	31
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	34
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	38
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	41
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	43
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	44
1. A HEP IT részletei.....	44
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	44
A beavatkozások megvalósítói.....	45
Jövőképünk.....	45
Az intézkedési területek részletes kifejtése.....	46
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	56
3. Megvalósítás.....	57
A megvalósítás előkészítése	57
A megvalósítás folyamata.....	57
Monitoring és visszacsatolás	59
Nyilvánosság	59
Érvényesülés, módosítás.....	60
4. Elfogadás módja és dátuma.....	61

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, nagyér Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Nagyér község, Csongrád megye dél-keleti részén fekszik, lakosainak száma 625 fő. Területe 1260 Ha, - ebből 84 Ha. belterület. Hajdan Csanád Vármegyéhez tartozott. Már a középkorban is volt itt lakott település, melyet Székegyházának hívtak. A török pusztította el, így az újra benépesülésre az 1820-1840-es évekig várni kellett.

Dohánytermesztőket telepítettek ide, először 40, majd 70 családot. Erről 1843-ban tesz írásos feljegyzést több levéltári irat is. Gróf. Majláth György főszolgabíró tulajdonát képezte a település teljes jelenlegi közigazgatási területe. Jó földek voltak és vannak azóta is. Akkoriban a hadsereg az amerikai dohányembargó miatt garantálta a megtermelt dohány átvételét, így az itt letelepedett családok biztos piacot találva dinamikusan gyarapodtak.

Egyre több területet törtek fel a családok, amelyen a dohány mellett párhuzamosan a gabonafélék termesztésével is elkezdtek foglalkozni, ekkor már a saját tulajdonukká megváltott földeken. Az 1900-as évek elején stabilizálták a község helyzetét, templom, iskola, óvoda, orvosi lakás, egészségház, épült. Egy téglagyár, egy gőzmalom és két mészárszék kezdte meg működését, példát mutatva az akkori kor számára, hogy a helyben feldolgozott termékek jelentik a legjobb és legbiztonságosabb megélhetési fomát. Tökéletes harmóniában élt a gazdaság és a kereskedelem. Közvetlen kapcsolat volt Arad és Nagymajláth között.

Az első háború, Trianon, majd a második világháború végleg megpecsételte a település sorsát. Az akkor közel 1400 főre duzzadt pezsgő település elindult a szétesés felé.

Ezen még csak tovább rontott a gazdaságok összevonása, amely fokozatosan uniformizálta a tevékeny parasztságot. A település még ma is jellegzetesen mezőgazdasági termelésből él. A föld megművelésén kívül viszont néhányan felismerték a megtermelt termények helyben feldolgozásának szükségességét. Így kezdte meg működését 1996-ban egy élelmiszer feldolgozó, melyhez intenzív növénytermesztésre volt szükség. Van még egy fa feldolgozó vállalkozás, melyek ketten együtt több alkalmazottat foglalkoztatnak, mint az önkormányzat.

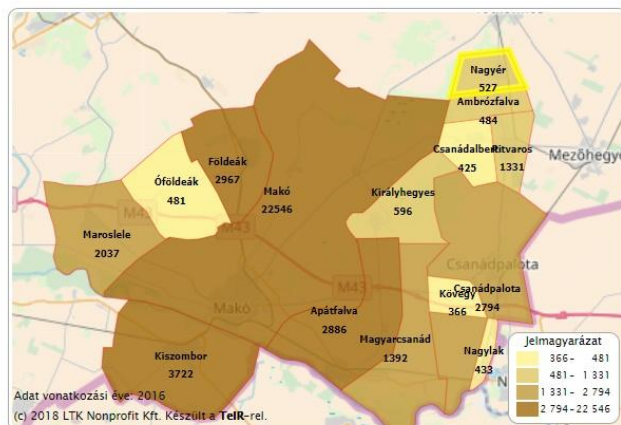
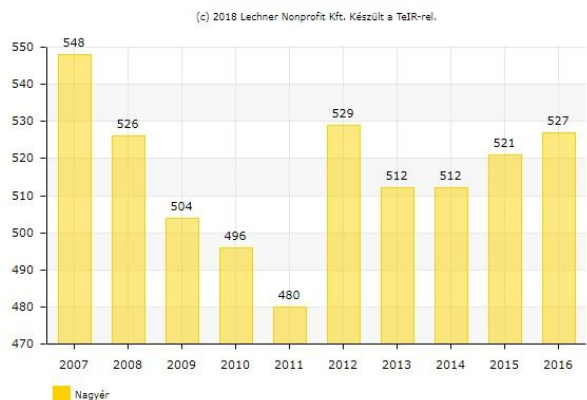
Közben az önkormányzat is „vállalkozásba” kezdett, - szeretnénk meghonosítani a falusi vendéglátást, - falusi turizmust. Ehhez a jelenleg folyó komfortérzést növelő infrastruktúra építésén túl, főleg a diákturizmus terén komplett programokat állítunk össze, a környező településekkel közösen.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A kötelező és önként vállalt feladataink ellátásához, közintézményeink között, fenntartunk, óvodát, alsó tagozatos iskolát, idősök napközi otthonát, művelődési házat, könyvtárat. Van háziorvosi ellátásunk, védőnő, gyógyszerár, könyvtár, művelődési ház. A falusi vendéglátás és turizmus meghonosítása és továbbfejlesztése érdekében a 2008 májusában átadott és azóta üzemelő Zöld Béka diákszálláshely és Alkotóház hivatott gondoskodni.

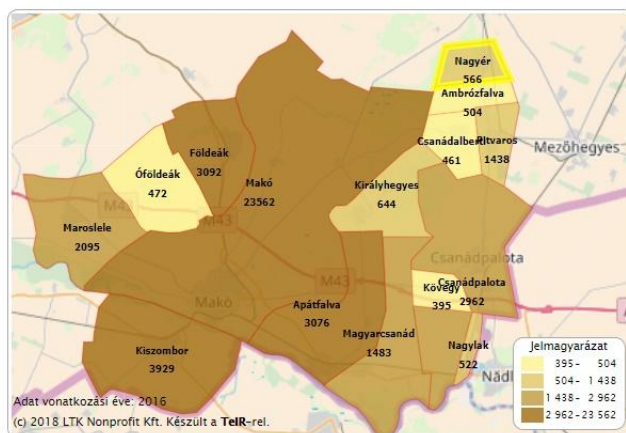
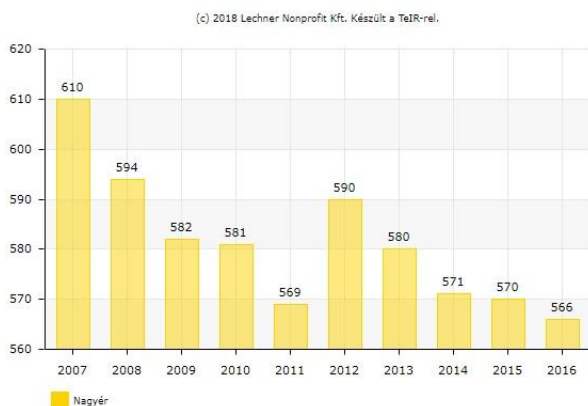
Lakónépesség (fő)

A lakónépesség az adott területen lakóhellyel rendelkező és másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.

Állandó népesség (fő)

Az adott területen lakóhellyel rendelkező személyek száma. Két népszámlálás között továbbvezetett adat az évenkénti természetes népmozgalmi (születés, halálozás, házasságkötés, bejegyzett élettársi kapcsolat, válás) és vándorlási (belföldi, nemzetközi) statisztikák adatai alapján.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

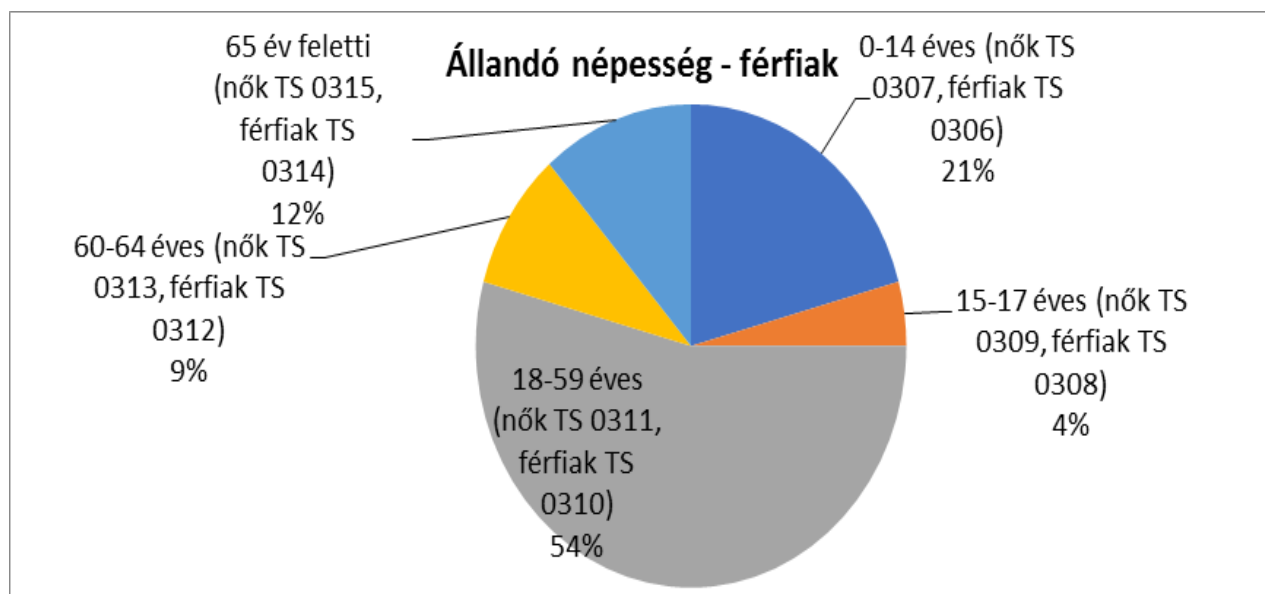
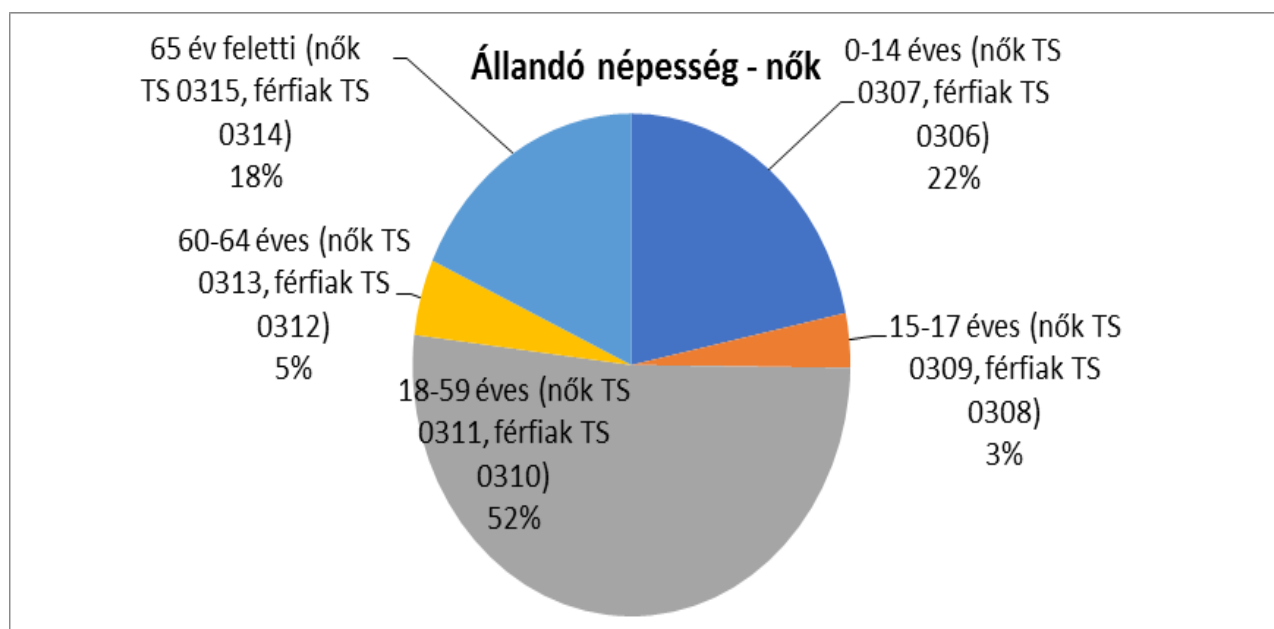
Év	Fő (TS 0101)	Változás
2013	580	
2014	571	98%
2015	570	100%
2016	566	99%
2017		0%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2.1. számú táblázat - Állandó népesség (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Nők	Férfiak	Összesen	Nők	Férfiak
Állandó népesség száma (nők TS 0302, férfiak TS 0301)	286	280	566	50,53%	49,47%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)			25	%	
0-14 éves (nők TS 0307, férfiak TS 0306)	62	58	120	10,95%	10,25%
15-17 éves (nők TS 0309, férfiak TS 0308)	10	12	22	1,77%	2,12%
18-59 éves (nők TS 0311, férfiak TS 0310)	148	152	300	26,15%	26,86%
60-64 éves (nők TS 0313, férfiak TS 0312)	14	26	40	2,47%	4,59%
65 év feletti (nők TS 0315, férfiak TS 0314)	52	32	84	9,19%	5,65%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%)
2013	88	123	71,54%
2014	88	120	73,33%
2015	89	121	73,55%
2016	84	120	70,00%
2017			#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

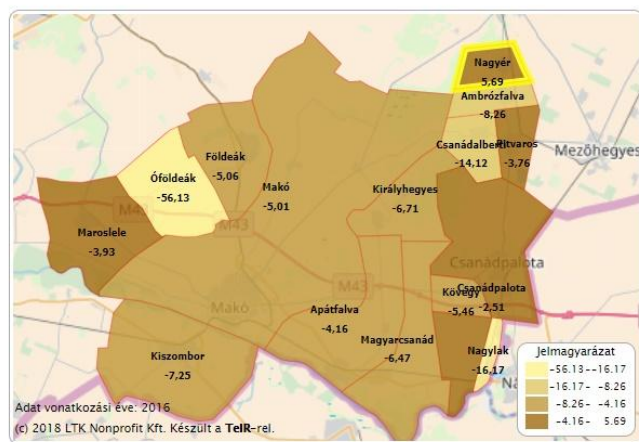
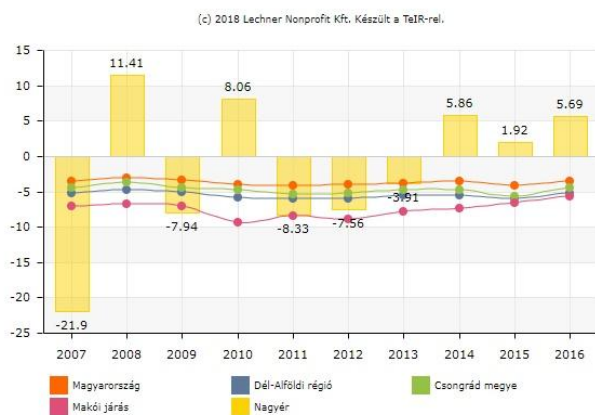
4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS odavándorlás 0601)	Elvándorlás (TS elvándorlás 0601)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2013	9	15	-6	
2014	22	34	-12	
2015	19	20	-1	
2016	22	29	-7	
2017			0	

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Természetes szaporodás, fogyás (ezrelék)

Az éves születések és a halálozások különbözete ezer lakosra vetítve.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élve születések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő)
2013	7	9	-2
2014	11	8	3
2015	7	6	1
2016	9	6	3
2017			0

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

Településünk képviselő testülete 2004-ben határozta el, hogy kihasználja az ingerszegény környezet adta lehetőségeket és falusi turizmust honosít meg. A pályázatainkat is ennek megfelelően alakítottuk ki, illetve nyújtottuk be. Tudatosan építkeztünk és kapcsolt szolgáltatásként programokat dolgoztunk ki, hogy minél nagyobb turisztikai kínálattal rendelkezünk. A település arculatát is ennek megfelelően alakítottuk, a település központjában lévő park, a középületek felújítása, vagy az úthálózat fejlesztése is mind ezt a célt szolgálta és szolgálja ma is. A község nyugati oldala a Natura 2000 terület része, a külső-járás (külsőterület) jelentős része tartozik a Körös-Maros Nemzeti Parkhoz. Településünket három Gyalogtúra Útvonal is keresztezi, élményt nyújtva a túrázók számára a természeti értékek látványával. Jövőnket meghatározza a Falusi Turizmus továbbfejlesztése. A Zöld Béka Diákpanzió, az Alkotóház és Helytörténeti Gyűjtemény, mind nyereséges vállalkozásnak bizonyult, így ezt a vonalat kívánjuk tovább erősíteni, munkát biztosítva több család számára és kitörési pontot mutatva számos lakosunknak.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Nagyér település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja: az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, szegregációmentességet, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Magyarország Alaptörvénye „Szabadság és felelősség” fejezetének XV. cikk kimondja:

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

(3) A nők és a férfiak egyenjogúak.

(4) Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.

(5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékosággal élőket.

Az Alaptörvény rendelkezéseivel összhangban Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (1) bekezdése kimondja, hogy a község, a város és a főváros kerületeinek önkormányzata (a továbbiakban: települési önkormányzat) ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

A jogszabály 31. § (2) bekezdése szerint, a helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékosággal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési kisebbségi önkormányzatok véleményét. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

A jogszabály 31. § (3) bekezdése szerint a helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani:

a) az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,

b) az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,

c) a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,

d) olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

(4) A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve a (2) bekezdésben meghatározott helyzet esetleges megváltozását kétfévente át kell tekinteni, az áttekintés alapján, szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.

Program elfogadása abból a szempontból is kiemelt fontosságú, hogy 2013. július 1-jét követően települési önkormányzat az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha a törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

- Nagyér Község Önkormányzati Képviselőtestületének 5/2015. (II.27.) önkormányzati rendelete a szociális rászorultságtól függő egyes pénzbeli, valamint a természetbeni ellátásokról
- Nagyér Község Önkormányzati Képviselőtestületének 3/2014.(III.27.) önkormányzati rendelete a gyermekvédelem helyi szabályozásáról

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal:

Az alábbiakban azon jogszabályi rendelkezések ismertetésére kerül sor, amelyek koncepciók, tervek elkészítését írják elő az önkormányzatok számára.

- Költségvetési koncepció
- Gazdasági program
- Településrendezési terv
- Településszerkezeti terv
- Településfejlesztési koncepció

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Ambrózfalva, Csanádalberti, Nagyér és Pitvaros közös önkormányzati hivatalt (Csanádalberti Közös Önkormányzati Hivatal) hozott létre. A négy, egymáshoz közeli település szorosan kapcsolódik egymáshoz, mind hivatali, mind közösségi szinten. Ambrózfalva, Csanádalberti és Pitvaros iskolái és óvodái egy intézményhez tartoznak. Fenti jellemzők mentén nyilvánvaló, hogy a társadalmi, vagyoni, stb. helyzetek is nagymértékben hasonlítanak a másik három településéhez, itt-ott kis eltérések mutatkoznak az adatokban.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzéshez szükséges adatokat a <https://www.teir.hu/>, illetve a <http://www.ksh.hu/> oldalról gyűjtöttük ki, a 2012. évre vonatkozólag helyi adatgyűjtést alkalmaztunk.

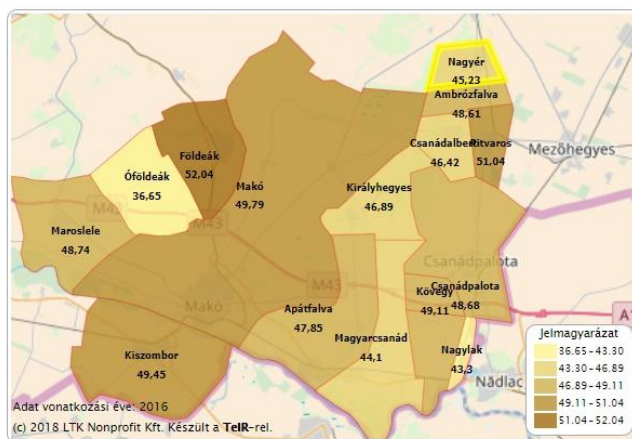
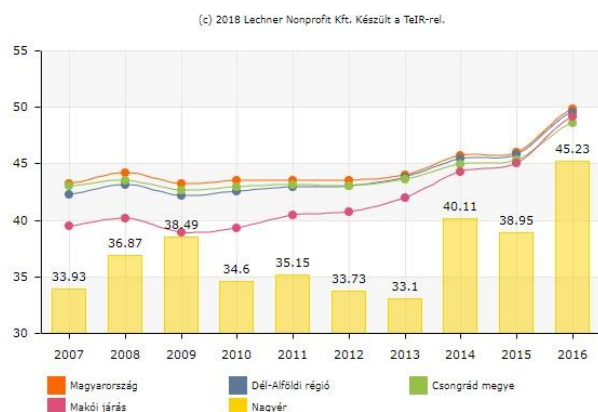
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Nemcsak a Nagyérre, hanem az egész kistérségre jellemző a hátrányos helyzet, amelynek egyik fő oka a megfelelő mennyiségű munkahelyek hiánya. Ennek következménye a fiatalabb lakosság elvándorlása a nagyobb városokba, ahol a munkahelyhez való jutásnak nagyobb az esélye.

Száz lakosra jutó adófizetők száma (fő)

Személyi jövedelemadófizetésre kötelezett adófizetők száma, száz lakosra vetítve.

A száz lakosra jutó adófizetők számán látszik a térség vérkeringéséből való kimaradása.

Az adófizetők éves jövedelmének megoszlása 2016-ban

Éves jövedelem (Ft)	Havi jövedelem (Ft)	összes adófizető darabszáma (fő)	%
0 – 300.000 Ft	0 – 25.000 Ft	50	19,5
300.001 – 600.000 Ft	25.001 – 50.000 Ft	13	5,2
600.001 – 800.000 Ft	50.001 – 66.667 Ft	15	5,9
800.001 – 1.000.000 Ft	66.668 – 83.333 Ft	33	12,9
1.000.001 – 1.200.000 Ft	83.334 – 100.000 Ft	7	2,7
1.200.001 – 1.500.000 Ft	100.001 – 125.000 Ft	34	13,3
1.500.001 – 1.800.000 Ft	125.001 – 150.000 Ft	32	12,5
1.800.001 – 2.000.000 Ft	150.001 – 166.666 Ft	10	3,9
2.000.001 – 2.500.000 Ft	166.667 – 208.333 Ft	24	9,5
2.500.001 – 3.000.000 Ft	208.334 – 250.000 Ft	9	3,6
3.000.001 – 4.000.000 Ft	250.001 – 333.333 Ft	13	5,0
4.000.001 – 5.000.000 Ft	333.334 – 416.666 Ft	10	4,0
5.000.001 – 10.000.000 Ft	416.667 – 833.333 Ft	5	2,0
10.000.001 – 20.000.000 Ft	833.334 – 1.666.666 Ft	0	0
20.000.000 Ft felett	1.666.667 Ft felett	0	0
Összesen		256	100,00

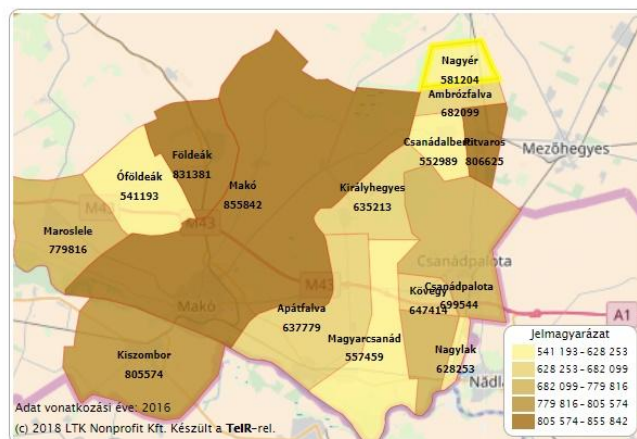
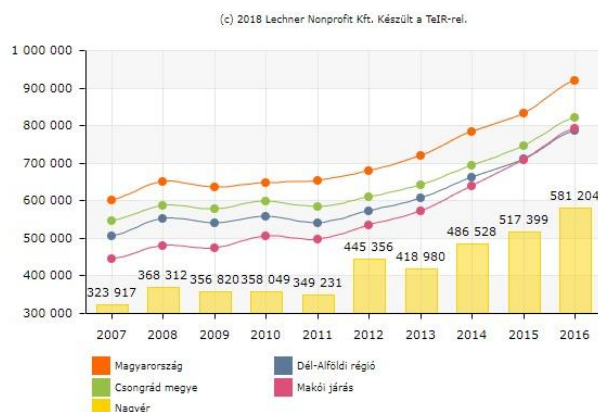
Forrás: TEIR rendszer

Magyarországon 2018 januárjában az átlagkereset bruttó 322.400 forint volt. A fenti táblázatban szereplő adatok a 2016-os évet fedik le, ezért most azt a tárgyévet vesszük figyelembe: a KSH adatai alapján 2016. decemberben az átlagkereset 263.200 forint volt. Mint az a fentiekből látszódik, legalább ezt, vagy az e feletti jövedelemsávot a településen az adófizetők megközelítőleg 10,9%-a (28 fő) éri el, a többi 89,1% ezalatti összeget oszthat be minden hónapban. Ahogy a környéken, úgy itt is legtöbbször a 0-25.000 Ft közötti sávban (20%)szereplő összegekből gazdálkodnak.

Ha tovább elemezzük a jövedelmi viszonyokat, és megnézzük az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelmet, az alábbi ábrán láthatjuk, hogy habár az összegek növekednek, az országos átlaghoz képest nem csak a település, hanem az egész megye, de még a régió is jelentősen el van maradva.

Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft)

A személyi jövedelemadóköteles jövedelem adóval csökkentett értéke egy lakosra vetítve.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A munkanélküliek száma a munkaképes lakosság arányában 2008-ban volt a legkevesebb (7,8%), majd egy 2009-es 29,8%-os csúcsérték óta évenként folyamatosan csökken (2011-ben 12,7%). A munkanélküliek között tartósan magasabb arányban vannak a nők (1. melléklet 3.2.1 táblázat). Korosztály szerint 5 évenkénti lebontásban nézve leginkább a 21-25, és a 41-55 éves korosztály közül kerül ki a legtöbb regisztrált munkanélküli (3.2.2 táblázat).

3.2.1. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Nő (TS 0804)	Férfi (TS 0803)	Összesen	Nő (TS 0802)		Férfi (TS 0801)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	172	197	369	13	7,6%	14	7,1%	27	7,3%
2014	172	191	363	15	8,7%	15	7,9%	30	8,3%
2015	171	189	360	4	2,3%	6	3,2%	10	2,8%
2016	172	190	362	6	3,5%	9	4,7%	15	4,1%
2017			0	3		5		8	

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkaképes korú lakosság csökkenése majdnem egyenes arányban változik a népességszám csökkenésével. Az idősebb korosztály marad, hiszen nem akar változtatni; de főleg a fiatalabb, munkaképes korosztály költözik el a városokba, ahol képzettségének megfelelő, az előzőekben már vizsgált jövedelemsávnál magasabb bevételt eredményező munkát találhat, és több, jobb kulturális szolgáltatásokkal ellátott településre költözik. Látható, hogy a 15-64 év közötti, munkaképes lakosságszám a 2013-as 369 főről három év alatt 362 főre csökkent (2008-ban 379 főről beszéltünk.) Lehetőségeinkhez mérten megpróbáljuk számukra felvonultatni a legkülönbözőbb programokat, szolgáltatásokat, hogy a csökkenést – ha megállítani nem is tudjuk – legalább mérsékeljük.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2013	2014	2015	2016	2017
		27	30	10	15	2
20 év alatti (TS 1002)	Fő	0	3	0	0	0
	%	0,0%	10,0%	0,0%	0,0%	0,0%
20-24 év (TS 1003)	Fő	5	3	1	2	0
	%	18,5%	10,0%	10,0%	13,3%	0,0%
25-29 év (TS 1004)	Fő	4	6	4	3	1
	%	14,8%	20,0%	40,0%	20,0%	50,0%
30-34 év (TS 1005)	Fő	3	2	0	2	0
	%	11,1%	6,7%	0,0%	13,3%	0,0%
35-39 év (TS 1006)	Fő	2	2	0	2	0
	%	7,4%	6,7%	0,0%	13,3%	0,0%
40-44 év (TS 1007)	Fő	4	5	2	1	0
	%	14,8%	16,7%	20,0%	6,7%	0,0%
45-49 év (TS 1008)	Fő	2	4	2	3	0
	%	7,4%	13,3%	20,0%	20,0%	0,0%
50-54 év (TS 1009)	Fő	4	1	0	0	0
	%	14,8%	3,3%	0,0%	0,0%	0,0%
55-59 év (TS 1010)	Fő	1	3	0	1	0
	%	3,7%	10,0%	0,0%	6,7%	0,0%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	2	1	1	1	1
	%	7,4%	3,3%	10,0%	6,7%	50,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya

Év	Nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma			180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma					
	fő			fő			%		
	Nő (TS 0802)	Férfi (TS 0801)	Összesen	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen
2013	13	14	27	n.a.	n.a.	7	0,0%	0,0%	25,9%
2014	15	15	30	n.a.	n.a.	3	0,0%	0,0%	10,0%
2015	4	6	10	n.a.	n.a.	4	0,0%	0,0%	40,0%
2016	6	9	15	n.a.	n.a.	4	0,0%	0,0%	26,7%
2017	3	5	8	n.a.	n.a.	2	0,0%	0,0%	25,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskeresők száma 2013-ban még 27 fő volt, majd a következő évben 30 fő. 2015-től ez lecsökkent 10 főre, utána 15 fő volt, 2017-ben pedig már csak 8 fő.

A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek aránya 2008-ban 20,6% volt, majd azóta 42,9% és 57,8% között mozog ez az arány, melyből látható, hogy a tartós munkanélküliek aránya magas volt, azóta csökkenés mutatható ki. A 2009-as 25 főről 2011-re már csak 20 főt tartottunk nyilván. Azóta – főleg a közfoglalkoztatási programoknak köszönhetően – ez a szám drasztikusan lecsökkent, 2017-ben már csak 2 fő volt. A negyedéves értékek között eltérések tapasztalhatók (a táblázatban év végi adattal számoltunk), de a számok minden esetben körülbelül 2-3 fő körül mozognak.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	Nő	Férfi	Összesen	Nő		Férfi		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	55	45	100	0	0,0%	1	2,2%	1	1,0%
2014	60	41	101	4	6,7%	2	4,9%	6	5,9%
2015	55	42	97	1	1,8%	1	2,4%	2	2,1%
2016	54	40	94	1	1,9%	0	0,0%	1	1,1%
2017			0					0	

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők számában, habár 2014-ben volt egy kiugróan magas érték, ezt leszámítva stabilnak, és mindenképpen alacsonynak mondható.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

A közmunkaprogram által felvett viszonylag sok alacsony végzettségű munkanélküli talált vissza a munka világába, azonban még mindig maradt, aki nem jutott lehetőséghez. A munka nélkül maradtaknak a nyári időnymunkák jelenthetnek még reményt, azonban ebben a szegmensben egyre gyakoribb a befásult, motiválatlan ember, akiket már érdektelenül hagy a munka, illetve jobban bízik a szociális háló adta lehetőségek kihasználásában. Kevesen ugyan, de vannak, akik elsajátítva a közmunkában megszerzett tapasztalatokat, elindulnak az önfenntartás területén. Ilyen a cirokseprű készítés, az antik burkolólap vágás, az intenzív növénytermesztés (fűszerpaprika, zellergumó, káposzta, stb.). A közfoglalkoztatási programok pedig azóta is hatékonyan működnek.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	487	242	245	398	191	207	89	18,3%	51	21,1%	38	15,5%

Iskolai végzettségre vonatkozó statisztikai adatok teljes körű felvételére csak népszámlálások alkalmával kerül sor. A 2001-es adatok alapján látható, hogy a 15 évesnél idősebb lakosság 15,5%-a nem rendelkezett általános iskolai végzettséggel, a többieknek legalább általános iskolai végzettségük van. A munka nélkül maradtaknak a nyári időnymunkák jelenthetnek még reményt, azonban ebben a szegmensben egyre gyakoribb a befásult, motiválatlan ember, akiket már érdektelenül hagy a munka, illetve jobban bízik a szociális háló adta lehetőségek kihasználásában.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Nő (TS 1602)	Férfi (TS 1601)	Nő	Férfi
	%	%	%	%
2001	78,9%	88,8%	21,1%	11,2%
2011	92,2%	91,8%	7,8%	8,2%

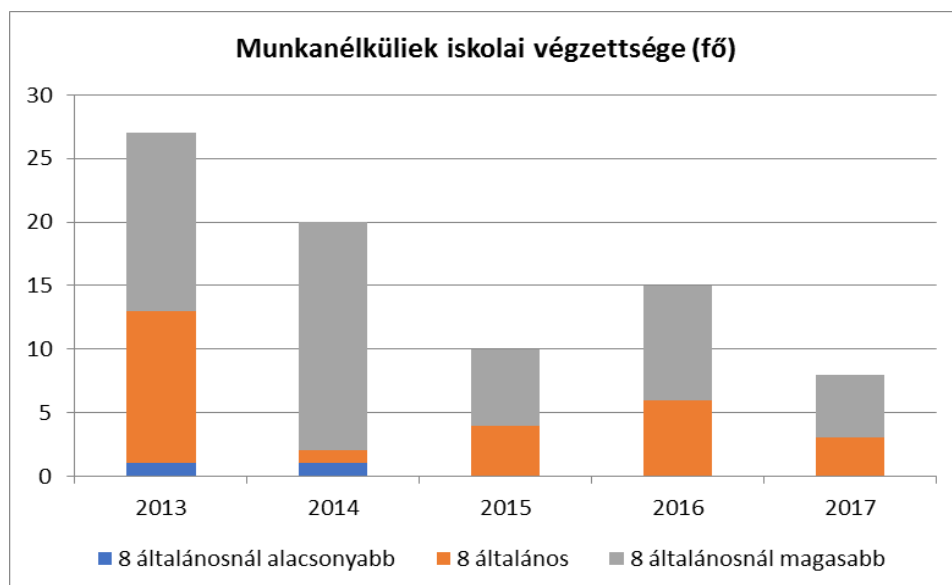
Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

A 2011-es népszámlálás adataiból megállapíthatjuk, hogy a 10 évvel azelőtti adatokhoz képest legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzők száma emelkedett, és az iskolai végzettséggel nemrendelkezők száma is csökkent, ezek mindenképpen pozitív dolgok.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Év	Nyilvántartott állásukeresők száma összesen	A nyilvántartott állásukeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	27	1	3,7%	12	44,4%	14	51,9%
2014	20	1	5,0%	1	5,0%	18	90,0%
2015	10	0	0,0%	4	40,0%	6	60,0%
2016	15	0	0,0%	6	40,0%	9	60,0%
2017	8	0	0,0%	3	37,5%	5	62,5%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A regisztrált munkanélküliek számából a 8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők száma a 2015 előtti időszakhoz képest (1-2 fő) nullára csökkent. Az általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma a megelőző évek 12 körüli számai helyett 2017-ben már csak 3 fő tartozik ebbe a kategóriába. A 8 általánosnál is magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők száma is csökkent.

Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők körében gyakori a passzív és tartós munkanélküliség. Ők nem érznek késztetést, vagy reményt a munkába állásra. Ennek folyamánya nem csak anyagi nehézségek, hanem akár kapcsolati konfliktusok, vagy szenvedély- vagy mentális betegségek is lehetnek, amelyek akár többgenerációs problémák is lehetnek.

c) közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatási program keretében a munkanélküliek jelentős hányadát foglalkoztatni tudjuk. 2010-ben 15 főt foglalkoztattunk, amely az aktív korú lakosság 4,5%-át adta. 2011-ben 19 főnek sikerült közfoglalkoztatásban munkát adni, ez az aktív korú lakosság 5,8%-át tette ki. 2012-ben 22 főre emelkedett a közfoglalkoztatásban résztvevők száma, amely 6,5%-a az aktív korú lakosságnak. Településünket érintően a közfoglalkoztatásban résztvevők aránya közel azonos a nők és a férfiak terén. Itt meg kell jegyeznünk, hogy a csekély mértékben növekvő közfoglalkoztatottak létszámának „törzsgárdája” alig változik. Vannak, még ha kevesen is, akik elhelyezkednek a versenyszférában, de a többség évek óta ebben a munkaadói körben találja meg számítását, merítheti ki szűkös lehetőségét. Ez természetesen nem jelenthet számára kitörést, de a nélkülözésekkel teli életvitelt legalább biztosítja. Nagyér községben nincs roma polgár, így a közfoglalkoztatottak körében sem jelennek meg.

3.2.9. számú táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakossághoz képest
2010	15	5%	0	0%
2011	19	6%	0	0%
2012	22	7%	0	0%
2013	24	7,3%	0	0%
2014	35	9,37%	0	0%
2015	38	10,59%	0	0%
2016	41	12,23%	0	0%
2017	49	14,40%	0	0%
2018	45	13,06%		

2013-ban 24, 2014-ben 35, utána 38, a következő évben 41, végül 2017-ben 49 főt foglalkoztattunk. Mint látható, az ily módon foglalkoztatottak számában 2014-ben egy ugrással több dolgozót tudtunk felvenni, a közfoglalkoztatási programok szinte minden szabad munkaerőt le tudnak kötni, és jövedelemhez juttatni, jelenleg 45 főt foglalkoztatunk.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A nagyobb városok, ahol több a munkalehetőség, busszal 45 perc alatt közelíthetőek meg, azonban ez napi másfél órás kiesést jelent a munkavállaló számára. A közeli gyárak a helyi munkavállalók vagy tömegközlekedéssel, vagy a munkáltató által működtetett saját buszjáratokkal tudják megközelíteni.

Helyi lakosokkal folytatott beszélgetés során a munkába álláshoz kapcsolatos kérdés során felmerült, hogy az önéletrajz beadása után a munkáltatók ígéretük ellenére nem jeleznek vissza az általuk megadott határidő után sem, ezért a munkavállaló – bízva a sikeres felvételében –, nem adja be máshova az önéletrajzát, illetve nem vállalja el a kisebb kereseti lehetőséget jelentő munkát; ennek eredményeként sokszor megesik, hogy – akarata ellenére – munka nélkül marad. Ezen probléma megoldása kizárólag a munkáltatók hozzáállásán múlik.

A közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatottak helyben dolgoznak, illetve az egyéb helyben dolgozók számára is ideális közlekedési eszköz a kerékpár, illetve esetenként a gyalogos közlekedés. Helyileg a közmunkaprogramban jelenleg 45 főt foglalkoztatunk.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

Nagyéren jelenleg is folyik ilyen oktatás, növénytermesztő és tartósító tanfolyam, amely egy év időtartamú. Eddig is megragadtunk minden adandó lehetőséget, amely ezeknek az embereknek a képzését illeti, el is végezték, de az állapot csupán három embernél javult, ők el is helyezkedtek azóta a versenyszférában.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A ROP-3.2.1-2005-01-0004/34 – Helyi foglalkoztatást elősegítő program véghezvitele megtörtént, de sajnos csekély eredménnyel. Keressük a további lehetőségeket.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Nagyér településen a közmunka az egyetlen foglalkoztatási lehetőség ennél a rétegnél. Még vannak, akik rendelkeznek olyan ismeretekkel, amely a növénytermesztést és az állattartást illeti. Az ő szaktudásuk, irányítottan ugyan, de garancia arra, hogy motiváló erőként jelenjen meg a többi munkát végző számára.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Önkormányzatunknál nincs hátrányos megkülönböztetés sem a közfoglalkoztatás, sem más területen. A munkavállalók között sem érzékelhető ilyen téren diszkrimináció.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresői segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresői segélyben részesülők %
2013	369	0	0,0%
2014	363	1	0,3%
2015	360	1	0,3%
2016	362	1	0,3%
2017		3	

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az álláskeresői segélyben részesülők száma 2008 és 2010 között 3-7 fő között mozgott, ezzel szemben az utóbbi években látható az erőteljes csökkenés. Az utóbbi években 0-3 között mozog ez a szám. Ennek oka kis részben az elvándorlás, nagy részben a különböző közfoglalkoztatási programok, valamint esetekben a munka világába való visszatérés, munkahely találás.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma

Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 1301)	Állás keresési járadékra jogosultak (TS 1201)	
	Fő	Fő	%
2013	27,00	2,00	7,4%
2014	30,00	3,00	10,0%
2015	10,00	0,00	0,0%
2016	15,00	3,00	20,0%
2017	8,00	1,00	12,5%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az állás keresési járadékra jogosultak arányai követik a nyilvántartott állás keresők számainak változásait: 2008-ban 88 munkakeresőből 7 fő jogosult állás keresési járadékra, amely 8%-ot tesz ki. 2013-ban 2 fő, 2017-ben 1 fő volt jogosult a járadékra. A nyilvántartott állás keresők száma csökkent, és a járadékra jogosultak száma és ezzel aránya is nőtt.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2016. márc. 1-től (TS 5401) (2015. február 28.-ig rendszeres szociális segélyben részesülők (TS 1401)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (állás keresési segély - TS 7015 negyedévek átlagában számolva)	
	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2013	2,14	0,58%	0	0,00%
2014	1,67	0,46%	1	3,33%
2015	1,00	0,28%	1	10,00%
2016	1,00	0,28%	1	6,67%
2017		#ZÉRÓOSZTÓ!	3	37,50%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 4201)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakás- állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2013	258	21	3	0	0	0	0	0
2014	258	21	3	0	0	0	0	0
2015	258	22	3	0	0	0	0	0
2016	258	23	3	0	0	0	0	0
2017	258	25	3	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

2008-tól 2012-ig a település lakásállománya még 269 db volt. Jelenleg a 258 lakásból körülbelül 25 lakás nyújt elégtelen lakhatási körülményeket. Az elhalálozás vagy elköltözés után magára hagyott, ezáltal elhanyagolt házak minden településen problémát jelentenek. Az évek során több ilyen ingatlan állapota annyira megromlott, hogy életveszélyessé kellett minősíteni, illetve le kellett rombolni, hogy ne veszélyeztesse a szomszédban lakók életkörülményeit és anyagi kárt se okozzon. Ezt a lakások állagának megóvásával el lehetne kerülni, lakhatásra alkalmas állapotban meg lehetne őrizni, hiszen lakáskereső a városokba vándorlás ellenére is vannak. A lakásállomány megóvásához nincsenek eszközeink, a magára hagyott ingatlanokkal a tulajdonos rendelkezik.

a) bérlakás-állomány

Nagyéren az összes lakásállomány már csak 258 ingatlant jelent. Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma emelkedést mutat: a táblázatban kiinduló 2008-as 17 ingatlan a következő évre még megmarad, de 2010-re 19-re emelkedik, majd 2017-ben már 25 ilyen ingatlant találhatunk. Az önkormányzat tulajdonában 3 bérlakás van, és nem volt elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakás.

b) szociális lakhatás

Az önkormányzat tulajdonában szociális lakás nem található.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Az önkormányzat tulajdonában ilyen ingatlan nem található.

e) lakhatást segítő támogatások

Ide a lakásfenntartási támogatás sorolható. E támogatásban 2008-ban 253 fő részesült, és a következő két évben 254 főre módosult. 2011-ben 57, 2012-ben 74 család részesült lakásfenntartási támogatásban. Ez közel azonos arányban oszlott meg a tűzifa, gáztámogatás, valamint a közvetlen villamos energiatámogatás területén.

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Összesen adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2013	59	0
2014	60	0
2015	58	0
2016		
2017		

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A lakásfenntartási támogatás jogszabály-változás következtében átalakult a települési támogatás részévé. A számok természetesen havonta változnak, azonban településünkön a 31 körüli érték a mérvadó. Ennek köszönhetően a lakott otthonok 12%-a jogosult a támogatásra.

f) eladósodottság

A lakosság eladósodottságáról nincsenek adataink, de valószínűsíthető, hogy jellemző erre a településre is. Komoly problémát jelent az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő, vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

A községben nincs ilyen telep, vagy szegregátum.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

A községben nincs ilyen telep, vagy szegregátum.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A községben nincs ilyen telep, vagy szegregátum.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Nagyér községben található háziorvosi szoltálat, heti öt nap ellátással. Szakorvosi rendelő, kórház a 35 km-re lévő Makón található.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2013	1	0	0
2014	1	0	0
2015	1	0	0
2016	1	0	0
2017			

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.2. számú táblázat - Közfgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közfgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2013	17
2014	21
2015	14
2016	13
2017	

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5901)	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5902)	Összesen
2013	n.a.	n.a.	0
2014	n.a.	n.a.	0
2015	n.a.	n.a.	0
2016	1,00	n.a.	1
2017	n.a.	n.a.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Nagyéren rendszeres az iskola-egészségügy, valamint a védőnő ténylegesen rendszeres ellenőrzése, illetve évente több alkalommal rendeznek meg szűrőprogramokat (mell, stb.). Településünkön a rendszeres szűrőprogramok már az óvodában megkezdődnek, melyet a védőnő végez el az őt irányító szakmai metodika szerint. Ezt követi a háziorvosi, rendszeres szűrővizsgálat az alsó 4, illetve a felső 5-8 osztályos tanulókat illetően. Párhuzamosan van jelen az általános orvosi ellenőrzések mellett az óvodában kezdődő fogorvosi szűrővizsgálat is.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Nagyéren az alsó 4 osztályos iskolában évek óta működik a gyermekek számára, készségüket fejlesztő foglalkozás. Rendszeres a gyógytestnevelés, a beszéd-készség-fejlesztés, logopédiai foglalkozás is. Ennek köszönhetően, a környező települések 5-8 osztályos fogadó iskolái, már felkészült, az ötödik osztályt szinte kevés hiányosságokkal kezdő tanulókat kapnak. Ezt megelőzően az óvodai nevelésben is rendszeres a gyógytestnevelés, logopédiai foglalkozás. Községünkben civil kezdeményezésként több szülő rendszeresen tart aerobic foglalkozásokat, amely bárki számára látogatható, és amely igen közkedvelt is. Ehhez önkormányzatunk ingyen nyújt helyiséget a foglalkozáson résztvevők számára.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Rendszeresen (1, 1,5 havonta) tartjuk a kapcsolatot a szolgáltatóval, a péksüteményeket gyümölcsre cseréltük, valamint emeltük a heti étkezések kapcsán a főzelékek arányát, ezzel is hozzájárulva az egészségesebb étkezéshez. Önkormányzatunk külön gondot fordít arra, hogy a közétkeztetésben ne jelenjenek meg az ízfokozó szerek, ezért az ételt szállító vállalkozóval kötött szerződésben külön díjat is felvállal abban az esetben, ha vállalkozó bizonyítottan vállalja a friss termékek alkalmazását az ételek elkészítésénél.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Nagyér községben, (óvoda és iskola) mindennapos testnevelés van. Jó idő esetén az iskola mögött lévő sportpályán, rossz idő esetén az épületben lévő „zsibongóban”. A fejlesztésre szoruló érintett tanulók körét, mindig a mozgáskoordinációs fejlesztő pedagógus határozza meg. A pedagógus idejét, előzetesen kidolgozott egyeztetés alapján, időrendbe állítva a helyi tagintézmény vezető határozza meg. A nem szolgalmi (iskolai, vagy óvodai nevelési időben) történő időszakban, a településen élők bármely csoportja, (baráti, Egyesületi, szabad szervezésű) csoportja igénybe veheti a sportlétesítményt. Ez rendszeresen heti 2-3 alkalommal működik. Nyáron, nagy melegben rendszeresen este 8-9 óra körül kezdődik a „csata”, mivel a kisméretű sportpálya kivilágítható, így jól esik az alkony utáni hűvösben a labdajáték, amely rend szerint éjjel 11 óráig is eltart. Szinte rendszeresen jelennek meg a nyári szünetben kiskorú gyerekek is, akiket egy beszélgetés keretében a nagyobb korú fiatalok hazakísérnek.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A nappali ellátás mellett, amely hétfőtől-péntekig, 7-15 óráig tart, működtetjük a házi segítségnyújtást, jelenleg 2013-ban hét fő részesül ilyen ellátásban. Az érintettek elsősorban személyes gondoskodást kapnak, úgy, mint, bevásárlást, gyógyszerbeszerzést, szükség esetén takarítást, favágást. Rendszeres a pszichiátriai, valamint a jogsegély szolgálat is településünkön, valamint a nyomtatványok kitöltésével és továbbításával kapcsolatos ügyintézés is szolgáltatási formában működik a Társulásban végzett Alapszolgáltatási Központon keresztül.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése nincs.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül pozitív diszkrimináció nincs.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

Az időseket ellátó szervezet (ÖNO) rendszeresen szervez programokat helyben és utazással egybekötve is. Ezen felül településünkön nagy színfolt a Zöld Béka Diákszálláshely is, amely önmagában is vonzza az ide látogatókat a Gyalogtúra-útvonalon keresztül a kapcsolt programok miatt. A gyermeknap helyszíne a sportpálya, a falukarácsonyt, mint mára már hagyományt az alkotóházban szoktuk megrendezni. A könyvtár és az Idősek Napközi Otthona is rendszeresen szervez különböző programokat, mint például a negyedévente megrendezésre kerülő névnapi ünnepek, vagy közös szalonasütés, tárcsás nap stb. A „Szeptember Végén Nyugdíjas Egyesület, valamint a „Nagyéri Polgárőr Szervezet” is évi több alkalommal szervez rendezvényeket helyben és utazással egybe kötve. Ehhez önkormányzatunk, erőforrásait figyelembe véve rendszeresen hozzájárul, akár anyagi, akár a meglévő infrastruktúráját illetően tárgyasult formában.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Településünkön nincs etnikum, vagy más nemzetiség, így ez a téma ránk nem vonatkozik.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Ezzel híján vagyunk, mivel van összehasonlítási alapunk a bennünket körbevevő Szlovákság életvitelével. Nagyér település nem „jeleskedhet” a szolidaritással, nem jellemző az önkéntes munka sem. Az viszont gyakorlati tény, hogy szervezett közmunka keretében minden munkavégző igen jól teljesít.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A településen nincs roma nemzetiségi önkormányzat.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Munkanélküliség	☞ munkaerő-piaci szolgáltatások ☞ kapcsolattartás a munkaügyi központtal ☞ letelepedő vállalkozások segítése ☞ közmunkaprogram
A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek jelentősen nagyobb aránya nő	☞ munkaerő-piaci szolgáltatások ☞ kapcsolattartás a munkaügyi központtal ☞ letelepedő vállalkozások segítése ☞ közmunkaprogram

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen.

Nagyéren jelenleg 22 fő hátrányos helyzetű, valamint 5 fő halmozottan hátrányos helyzetű gyermek található. Ez jellemző a településen, és a sokgyermekes családok anyagi helyzetük miatt minden gyermek után rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek, ezáltal hátrányos helyzetűnek számítanak.

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevitelével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés.

Nagyéren a védelembe vett gyermekek száma az évek során 3% körüli értékeket mutatott. A 2008-as 5 főből 2009-re 6 fő lett, 2010-ben nem volt ilyen gyermek, majd 2011-ben 4 fő védelembe vett gyermek volt, jelenleg ez 1 fő.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont.

Jelenleg 23 fő veszélyeztetett kiskorú gyermeket tartunk számon.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszüntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	5	0	66
2009	6	0	66
2010	0	0	81
2011	4	0	14
2013-2016	n.a.	n.a.	n.a.
2017	2	n.a.	23

A védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyerekek számáról a TeIR-ben nem található adat. 2018 májusában védelembe vett kiskorú 2 fő volt, veszélyeztetett kiskorú pedig 23 fő.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben a gyermekek 69-87%-a részesül, és évenként növekedési tendenciát mutat. A 2008-as 102 főről a 2009-es 112 fő és az utána év 115 fője után 2011-ben már 121 fő részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, majd 2012-re 119 fő volt ez a szám.

A rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma a 2008-as 113 főről 2009-re 112 fő lett, majd 2010-ben 34 fő, és a következő évektől ez az érték nulla lett.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	102	0	0	0	113
2009	112	0	0	0	112
2010	115	0	0	0	34
2011	121	0	0	0	0
2012	119	0	0	0	0

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2013	105
2014	97
2015	83
2016	79
2017	

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

A településen rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt igénybe vevők aránya az előző b) pontban található. Illetve az évenkénti megnyert pályázatból nagy részben – az egyedülálló idősök mellett – a gyermekvédelmi kedvezményben részesültek kapnak élelmiszer csomagot, és nyári étkezés keretében – szintén pályázat útján elnyert – támogatást kapnak a családok.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

Nagyéren kedvezményes óvodai étkezésben 2008-ban 23, 2009-ben 20, 2010-11-ben 23, 2012-ben 21 fő részesült.

Az iskoláskorúak közül ingyenes étkezésben 2008-ban 18, 2009-ben 21, 2010-ben 26, majd 2011-12-ben 22 gyermek részesült. 50%-os mértékű kedvezményre 2008-ban 1 gyermek, 2011-ben 2, majd 2012-ben 1 gyermek jogosult. Nyári ingyenes étkeztetést 2008-ban 36, 2009-ben 40 gyermek vett igénybe. (4.1.3 táblázat).

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	23	18	1	21	0	36
2009	20	21	0	25	0	40
2010	23	26	0	27	0	0
2011	23	22	2	27	0	0
2012	21	22	1	26	0	0

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2013	32	50	9	68	0	38
2014	30	46	9	66	6	36
2015	23	41	11	58	1	34
2016	22	33	8	53	0	27
2017	19	26	11	46	0	31

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

2013 óta az azt megelőző évekhez képest az óvodai ingyenes étkeztetésben részt vevők száma hol növekedést, hol csökkenést mutat. Az iskola 1-8. osztályosoknál viszont emelkedés tapasztalható, csakúgy, mint az 50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak számában, valamint az ingyenes tankönyvellátásban részesülők számában, vagyis nőtt a jogosultak köre.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya
Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek nincs.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Szegregált, teleszerű lakókörnyezet a településen nincs.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Nagyéren egy védőnői álláshely van, az általa ellátott települések száma kettő, Nagyér mellett Ambrózfalva gyermekeit látja el. Az egy védőnőre jutó gyermekek száma Nagyéren 2008-tól 35-ről 29 főre csökkent, majd 2016-ra 31 fővel számolhattunk. (4.3.1 táblázat) Betöltetlen álláshely nincs.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	1	35
2009	1	33
2010	1	33
2011	1	29
2012	1	14

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2013	1	29
2014	1	26
2015	1	30
2016	1	31
2017	1	

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Nagyér községben, Ambrózfalvát is, mint háziorvosi körzetet figyelembe véve: nem releváns, mivel a háziorvos látja el a házi gyermek orvosi szolgálatot is.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Nagyéren a gyermekek egyéni igényeihez igazodó differenciált fejlesztés óvodai szinten történik, más lehetőség erre nincs. Az első „megfigyelő pont” a csecsemő-gondozás tekintetében a védőnő. 0-3 éves korig napi kapcsolatban áll szülővel-gyermekekkel egyaránt. Ezt az időszakot követően, az óvodai nevelésben is figyelemmel kíséri a gyermekek egészségi állapotát. Javaslatot tesz az Alapszolgáltatási Központ felé a gyermek szociális helyzetét illetően, amelynek következtében az Alapszolgáltatási Központ, szükség esetén bevonva a Gyámhivatalt is megteszi a szükséges intézkedéseket.

d) gyermekjóléti alapellátás

Gyermekjóléti alapellátás társulás formájában működik az Alapszolgáltatási Központ Csanádpalotai gesztortelepülés ellátásában. Legtöbb esetben a különböző ellátásokról, juttatásokról, támogatási lehetőségekről való tájékoztatás, ügyintézés segítése, nyomtatványok kitöltése, hivatalos iratok értelmezésével kapcsolatban keresik meg a munkatársakat, de adományok gyűjtésével és elosztásával is foglalkoznak.

e) gyermekvédelem

Az iskolai (1-4 osztály) keretén belül megoldott.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Nagyéren kistélepülés lévén nem elérhető a szolgáltatás.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Nagyéren ehhez az infrastruktúra rendelkezésre áll. Sajnos ezt a legérzékenyebb korosztály nem használja ki. Kissé enyhít ezen az óvodai és iskolai nevelésbe beiktatott testnevelés, az iskola figyelmet fordít a sport- és szabadidős és szünidős programokra is, ilyenek például a sportnap, különböző sport- és kulturális

események, gyermeknap, nyári táborozás, stb. A gyermekek egészségügyi ellátásában és szűrésében aktívan részt vesz a védőnő, valamint az óvodaorvos. Az iskolai, naponként végzett testnevelés keretén, valamint a szolgalmi időn kívül eső, a település minden polgára számára biztosított időpontban, megoldott.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfélig, szünidei) ingyenes tankönyv

Az óvodai ingyenes étkezésben részt vevők száma csökken: míg 2013-ban 32, 2017-ben már csak 19 főről beszélünk. Az 1-8 évfolyamosoknál is pár év alatt csaknem a felére csökkent a szám: 2013-ban 50, míg 2017-ben már csak 26 fő. Az 50 %-os mértékű kedvezményes érkezésre jogosultak száma némiképp emelkedett. Nagyjén az ingyenes tankönyvellátásban részesülők száma a 2008-as 21 főről az évek alatt 2012-re 26 főre nőtt, majd egy erősebb emelkedés után 2017-ben 46 fő részesült a támogatásban (4.1.3 táblázat). A gyermekétkeztetésről bővebben 4.1 b) pont. A gyermek étkeztetése iskolai keretek között megoldott, a hétfélig, illetve szünidei gyermek étkeztetés egyedi elbírálás alapján történik. Az ingyenes tankönyvet mindenkinek biztosítjuk.

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2013	32	50	9	68	0	38
2014	30	46	9	66	6	36
2015	23	41	11	58	1	34
2016	22	33	8	53	0	27
2017	19	26	11	46	0	31

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Hátrányos megkülönböztetés nincs. Már az óvodai és alap-iskolai oktatás ideje alatt is gyakorlat az egyenlő bánásmód elve!

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül
A településen pozitív diszkrimináció nincs.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Településünkön ritka kivétellel kezeljük a SNI gyermekek fejlődését, nevelését. Az óvodai létszám tekintetében ez az érték 0, míg az 1-4 osztályos iskolánk tekintetében 0,03%.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	2	
Óvodai férőhelyek száma	27	
Óvodai csoportok száma	1	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6:30 - 17:00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	08.13. - 08.24.	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	2	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	2	0
Gyógyypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	1	0
Kisegítő személyzet	1	0

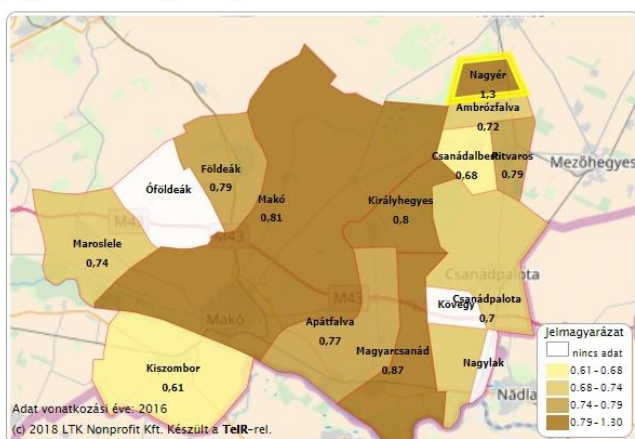
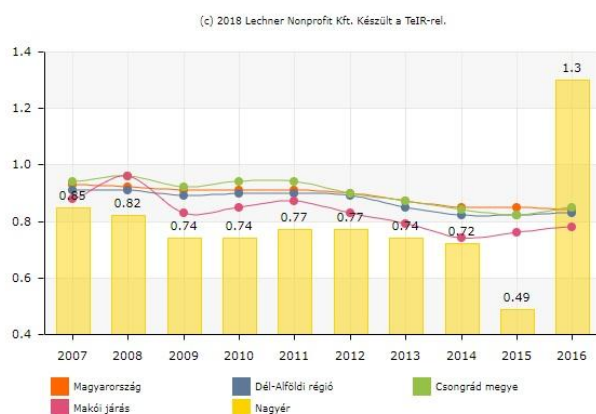
Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.4.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermek-csoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat-ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	34	1	39	1	32	0
2009	30	1	39	1	29	0
2010	31	1	39	1	29	0
2011	33	1	39	1	30	0
2012	32	1	39	1	30	0

Egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma (fő)

Az óvodába felvett és az adatfelvétel eszmei időpontjában az óvoda nyilvántartásában szereplő gyermekek száma egy férőhelyre.

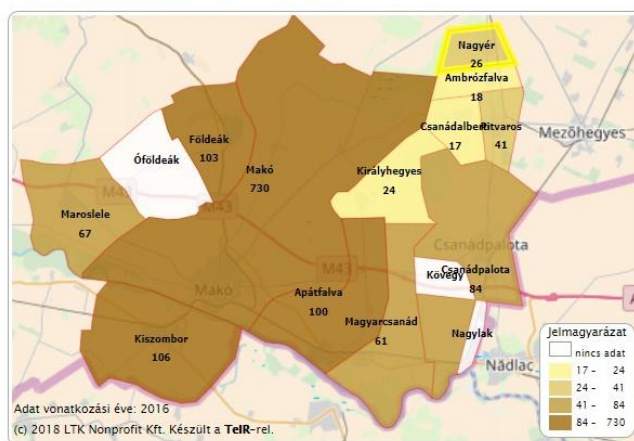
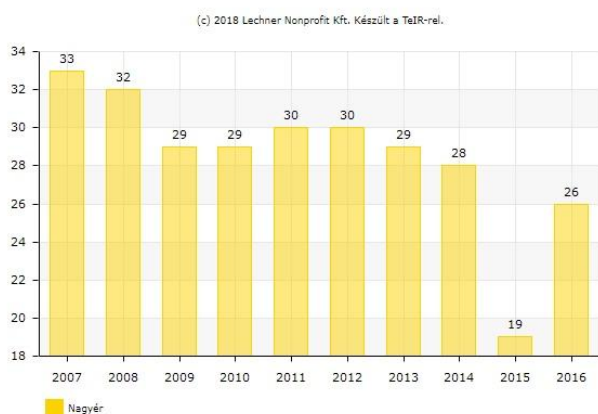
4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyermekcsoportok száma gyógypedagógiai nevelésben (TS 2501)
2013	358	1	39	1	29	0
2014	30	1	39	1	28	0
2015	26	1	39	1	19	0
2016	26	1	39	1	26	0
2017		1	20	1		0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Óvodába beírt gyermekek száma (fő)

Az óvodába felvett és az adatfelvétel eszmei időpontjában az óvoda nyilvántartásában szereplő gyermek (gyógypedagógiai neveléssel együtt).

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2012/2013	28		28		
2013/2014	23		23		
2014/2015	28		28		
2015/2016	27		27		
2016/2017					

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az országos átlagot meghaladó mértékben rendelkezünk szakemberekkel.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs

Nagyér esetében ez nem fordult és jelenleg sem fordul elő, így ez a kérdés számunkra nem releváns.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

A településünkről kikerülő tanulók „iskolai érettsége” megfelel az országos átlagnak, illetve sok tekintetben meghaladja azt. Kevés tanulói létszámot levonva, a hatékonyság meghaladja az országos átlagot.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Pozitív diszkrimináció nincs.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma magas	☞ munkaerő-piaci szolgáltatások (átképzés lehetősége) ☞ kapcsolattartás a munkaügyi központtal
Kevés a sportprogramokra való igény	☞ Igényfelkeltés a sportprogramok iránt

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Nagyéren a munkavállalási korúak közül a nők 89-92%-a, 2012-ben 98%-a; a férfiak 82-91%-a, 2012-ben 99%-a volt foglalkoztatva, utóbbi évnél köszönhetően a közmunkaprogramnak. A munkanélküliek közül a férfiak vannak többségben.

A legutolsó rendelkezésre álló adatok alapján 2016-ban a 190 munkavállalási korú férfiből 9 volt munkanélküli, a 172 nőből pedig 3.

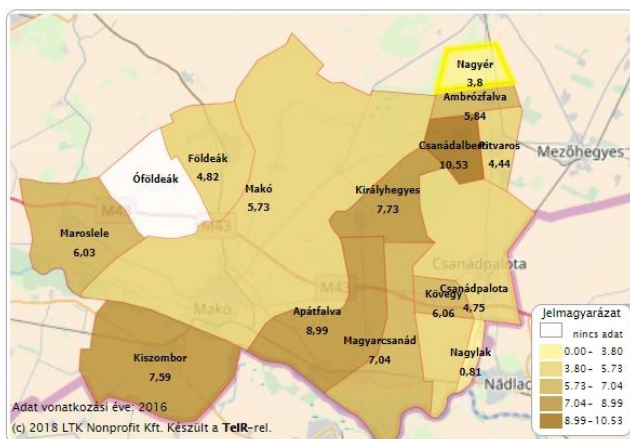
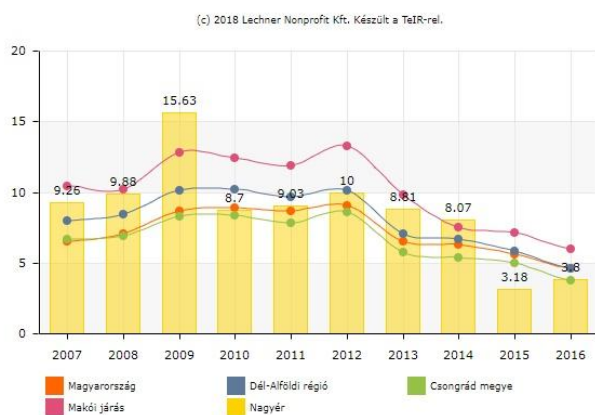
5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0804)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2013	197	172	183	159	14	13
2014	191	172	176	157	15	15
2015	189	171	183	167	6	4
2016	190	172	181	166	9	6
2017					5	3

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

Női munkanélküliségi ráta (%)

Regisztrált munkanélküli nők száma száz 15-59 éves állandó női lakosra.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

2013-ban Nagyér községben a közfoglalkoztatott dolgozók 65%-a nő volt. 2010-től kezdődően önkormányzatunk intenzíven pályázik a Közmunka-program valamennyi elemére, melyhez rend szerint tartozik képzés is. Míg 2010-ben 2 fő 2011-ben 3 fő, 2012-ben 2 fő és idén 6 fő nő vesz részt OKJ-s képzésben férfi munkatársaikkal együtt.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettségű nők számára a közmunkaprogramok adta képzési lehetőség nyújt elsősorban megoldást a munkaerőpiacon való elhelyezkedésre. Nem elhanyagolható azonban az a tény

sem, hogy a közmunkaprogramok önkormányzatnál gyakorolt tevékenységét felhasználva, önellátásra, önfenntartásra is képes lesz. Nagyér községben a közmunkaprogramok magas élők munkai igényével folynak, így kitörési pontként kezelhetjük a paprikatermesztés és feldolgozás, ciroktermesztés és feldolgozás és más növények friss konyhakerti zöldségfélék formájában történő termesztésének az elsajátítását.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Ahogy az egész országra jellemző a nők férfiakhoz képest ugyanazon munkáért járó hátrányos kereseti különbsége, ugyanúgy jellemző ez település szinten is.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Nagyéren bölcsőde nincs. A óvodából helyhiány miatt elutasított gyermek nem volt sem idén, sem az azt megelőző években. Az óvoda nyitva tartása 6:30-tól 17:00-ig terjedő időszakban van, így a szülők számára ez az intervallum lefedi a legtöbb munkahelyen lévő munkaidőt.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Nagyéren egy védőnő található, aki két települést lát el. Az átlagos gyermekszám védőnőnként Nagyéren 2013-ban 29, 2014-ben 26, 2015-ben 30, majd 2016-ban 31 gyermek volt.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2013	1	29	29
2014	1	26	26
2015	1	30	30
2016	1	31	31
2017	1		0

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A településen a nőket érő erőszokról adattal nem rendelkezünk, rejtett probléma.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

A településen nem találhatók ilyen jellegű intézmények.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők legalább olyan szerepet vállalnak a helyi közéletben, mint a férfiak. A képviselőtestület tagjai között viszont kevesebb a nő. 2009-ig a 7 tagú testületből 2 ő nő volt, 2010-től az 5 tagúra csökkent testületben már nem volt nő.

5.6. számú táblázat - A nők szerepe a helyi közéletben

év	Képviselőtestület tagja		Városi bíróság és ítélőtáblák vezetői		Közyűlések tagjai	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
2008	5	2	0	0	0	0
2009	5	2	0	0	0	0
2010	5	0	0	0	0	0
2011	5	0	0	0	0	0
2012	5	0	0	0	0	0
2013-tól	5	0	0	0	0	0

Az azóta eltelt időszakban sem volt a képviselőtestületben sem nő.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A településen nem tapasztalható ilyen probléma, ennél fogva erre specializálódott szervezet sem működik.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

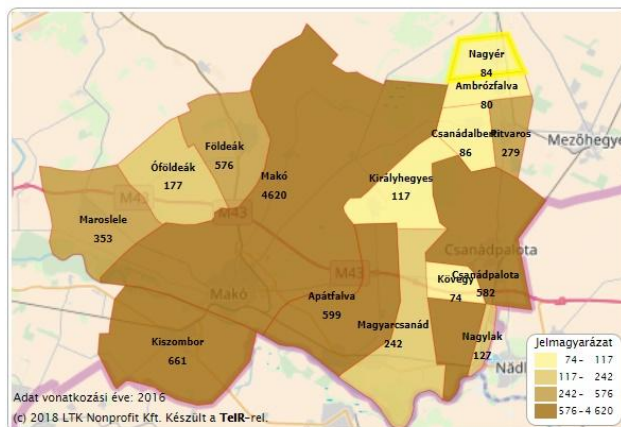
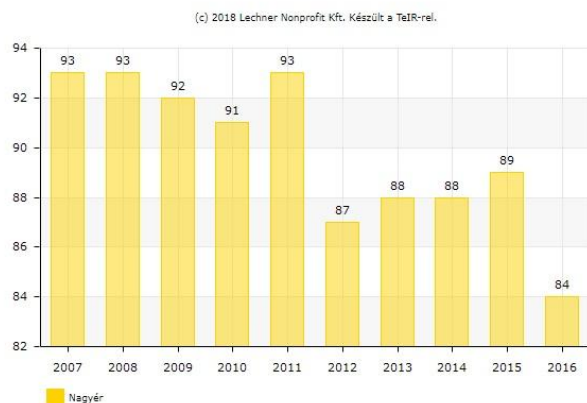
A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Munkanélküli nők magas aránya	☞ Tájékoztatás a munkalehetőségekről
Családon belüli erőszakra vonatkozó adat hiánya (rejtett probléma)	☞ Tájékoztató anyag elkészítése

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Állandó népességből a 65–x évesek száma (fő)

Az adott területen lakóhellyel rendelkező 65–x éves személyek száma. Két népszámlálás között továbbvezetett adat az évenkénti természetes népmozgalmi (születés, halálozás, házasságkötés, bejegyzett élettársi kapcsolat, válás) és vándorlási (belföldi, nemzetközi) statisztikák adatai alapján.

Nagyér községben a lakosság folyamatosan csökken, az idősök száma is. A 65 év felettek száma 93 fő, amely a teljes lakosság 16,3%-a.

Az összes nyugdíjas száma csökken, 2011-ben 171 fő, amely a lakosság 30,1%-a (6.1.1 táblázat).

2011-es adat szerint a 93 fő 65 év feletti állandó lakosra 117 fő 0-14 éves korú állandó lakos jut, ennek alapján az öregedési index 79,5% (3. táblázat).

Az állandó jellegű odavándorlás és az elvándorlás is jellemző, viszont az utóbbi években az odavándorlás még magasabb értéket mutat, csakúgy, ahogy a többi kistélepülésen is.

A közös hivatal többi településéhez képest Nagyért jobb helyzetben van: a 0-14 évesek száma bőven meghaladja a 65 év felettek számát, ennek köszönhető, hogy az öregedési index csupán 70%.

Az utóbbi években a szám nem változott, egészen 2016-éig, amikor lecsökkent 83 főre.

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Nők	Férfiak	Összesen	Nők	Férfiak
Állandó népesség száma (nők TS 0302, férfiak TS 0301)	286	280	566	50,53%	49,47%
0-14 éves (nők TS 0307, férfiak TS 0306)	62	58	120	10,95%	10,25%
65 év feletti (nők TS 0315, férfiak TS 0314)	52	32	84	9,19%	5,65%

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%)
2013	88	123	71,54%
2014	88	120	73,33%
2015	89	121	73,55%
2016	84	120	70,00%

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2013	69	93	162
2014	68	92	160
2015	69	91	160
2016	62	83	145
2017			0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Településünkön sok az egyedül élő idős. Manapság sajnos egyre gyakrabban hallunk időseket érő bűncselekményekről. A bűnelkövetés formái egyre erőszakosabbak. A tapasztalatok szerint gyakran a sértettet lakásuk közelében éri a támadás, illetve lakásban. A bűnelkövetők mindig a leggyengébb ellenállást keresve követik el cselekményeiket, ezért támadnak meg gyerekeket, egyedül élő, védekezésre képtelen időseket. A környéken is egyre többen hallani ilyen támadásokról, előfordult többször, hogy bűnözők időseket tévedésbe ejtve csaltak ki, lopták el nyugdíjukat, megtakarított pénzeiket. Az elkövetők hivatalos és közfeladatot ellátó személynek álcázva magukat, önkormányzat, nyugdíjbiztosítás, szolgáltató munkatársaként (víz, gáz, áram, stb.) jelennek meg., illetve kereskedő „házaló” tevékenységet folytatva. Módszereik között szerepel, hogy kutatást végezve a lakásban kifigyelt helyről eltulajdonítják az értéktárgyakat, esetleg „ellenőrzés” jogcímen pénzt vagy nyugdíjcsекket kérnek. A bekéredzkedés ürügye lehet rosszullét színlelése, ivóvíz kérése, WC, mosdó használat igénybevétele, pénzváltás, villanyoszlop telepítés, redőny, relaxa, csatorna felújítás, stb. Ritkábban előfordulhat régiség, egyébhasználati tárgyak felvásárlása, illetve szociális állapot felmérése, közvélemény-kutatás készítése ürügyén. Ezek a bűncselekmények sajnos egyre gyakoribbak, és ez a tendencia várhatóan nem fog változni, ezért ezt problémaként kezeljük. Ezen tevékenységeket a rendőrség mellett a helyi polgárőrök is kiemelt figyelemmel is kísérik. A helyi újságban, illetve a honlapon elérhetők ezek az információk, azonban a jövőben külön figyelmet szeretnénk fordítani az egyedül élő idősebbekre, tájékoztatás, szórólap formájában.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma (TS 1010 és TS 1011)		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2013	27	3	11%	7	8,5	121%
2014	30	4	13%	3	4,75	158%
2015	10	1	10%	4	1,75	44%
2016	15	2	13%	4	3,25	81%
2017	8	1	13%	2	3	150%

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Az idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága a településen nem jellemző, részben a munkahely hiánya, nagyobb részben a foglalkoztatásra való igény megléte nélkül.

A TeIR adatai alapján Pitvaroson 2016-ban 12 regisztrált nyugdíjas önálló vállalkozó, és 1 regisztrált nyugdíjas egyéni vállalkozó van.

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2013	88	35	40%
2014	88	32	36%
2015	89	33	37%
2016	84	34	40%
2017			#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Az élethosszig tartó tanulás biztosított. A foglalkoztatásukat településünkön nem szorgalmazzuk, hiszen a pályakezdőknek sincs munkahely, amely a családalapításukhoz elegendő jövedelmet biztosítana.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Hátrányos megkülönböztetés az a) pontra hivatkozva nem tapasztalható.

Településünkön kistelepüléshez híven igen kevés munkahely található, és a munkaképes lakosság egy jó része is eljár a közelebbi városokba dolgozni, az idős munkavállalóknak még kevesebb lehetőségük van munkát találni. A vállalkozások döntő többségénél nem használják ki az idősebb munkaerő tudásának hasznosságát. Az idősek munkavégzéssel kapcsolatos esélyegyenlőtlensége kapcsolatba hozható a romló egészségügyi állapottal, és a képzettségbeli hiányosságokkal, ugyanakkor keveset tesznek ezek megőrzése, vagy fejlesztése érdekében.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Nagyéren található háziorvos. Szakrendelés, kórház a 40 m-re lévő Makón található, amely 50 perces tömegközlekedéssel közelíthető meg.

Nappali ellátásban az időskorúak 36-40%-a vesz részt (6.3.1 táblázat).

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2013	88	35	40%
2014	88	32	36%
2015	89	33	37%
2016	84	34	40%
2017			#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A településen nyugdíjas klub működik, ahol különböző rendezvényeket tartanak az idősek számára, és másik települések nyugdíjas klubjaival együttműködve ellátogatnak másik településen lévő rendezvényekre is. Nyári kirándulások is előfordulnak.

c) idősek informatikai jártassága

A településen, de a környező kistelepüléseken is az a tapasztalat, hogy az idősebb korosztály informatikai jártassága nagyon csekély, sőt, elmondható, hogy még egy bármilyen nyomtatvány kitöltése is gondot okoz számára, ahhoz is segítséget kér.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Ezen igényeket a Gondozási Központ elégíti ki, nappali ellátással, házi segítségnyújtással, valamint a szociális étkeztetést biztosító tevékenységével.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az idősek informatikai jártassága csekély	 motiválás a tanulásra tanfolyamok szervezése
Magas az egyedül élők aránya	 Szociális, közművelődési szolgáltatások bővítése
Áldozattá válás	 Tájékoztatás és megelőzés

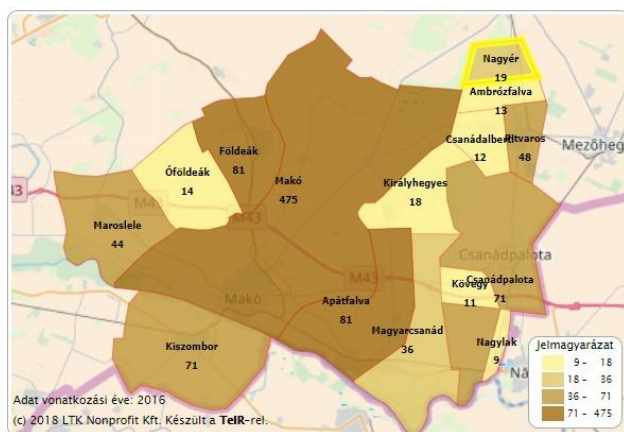
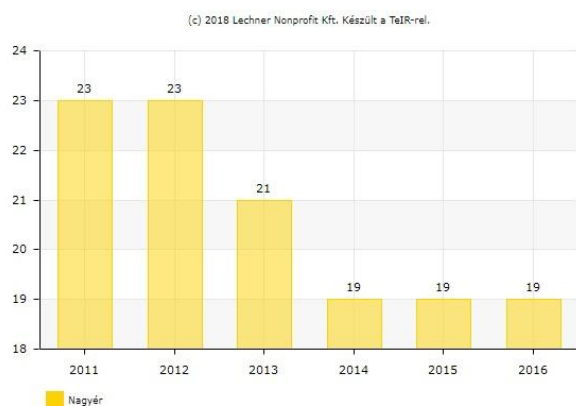
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A 2001. évi népszámlálás adatai szerint Magyarországon 577 ezer fogyatékkal élő személy van, amely a népesség 5,7 százaléka. Ezen belül mozgáskorlátozottak aránya 43,6 %, látássérült 14,4 %, értelmi fogyatékos 9,9 %, hallássérült 10,5 %, egyéb 21,6 %. Ezek közül a mozgássérültek a legnépesebb csoport. Jelentősen emelkedett az egyéb, pontosan meg nem határozott fogyatékossgban szenvedők aránya.

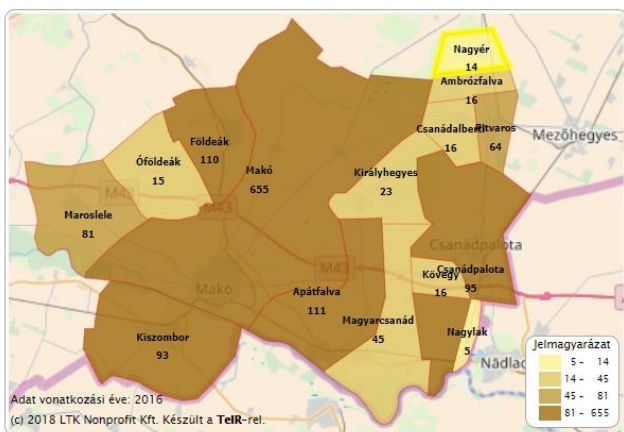
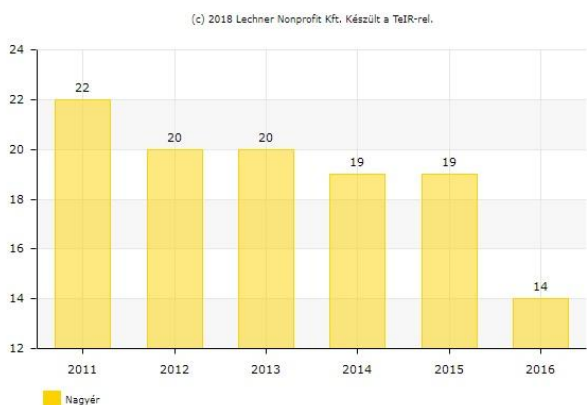
Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülő férfiak száma (fő)

Megváltozott munkaképességű személy az, aki testi vagy szellemi fogyatékos, vagy akinek az orvosi rehabilitációt követően munkavállalási és munkahelymegtartási esélyei testi vagy szellemi károsodása miatt csökkennek.

Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülő nők száma (fő)

Megváltozott munkaképességű személy az, aki testi vagy szellemi fogyatékos, vagy akinek az orvosi rehabilitációt követően munkavállalási és munkahelymegtartási esélyei testi vagy szellemi károsodása miatt csökkennek.

A megváltozott munkaképességűek 2008-as kiinduló értéke 21 fő volt, majd 2009-ben 22 fő, 2010-ben 23 fő, ezután drasztikusan megugrott 45 főre. Ez a növekedés annak tudható be, hogy módosult a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló kapcsolatos jogszabály változott, a változással kapcsolatos felülvizsgálatok még mindig folyamatban vannak, tehát ez a létszám még mindig változhat, a jogszabály-módosítás miatti átszórás miatt.

A legfrissebb rendelkezésünkre álló adat 2016-os, amelynek alapján a megváltozott munkaképességűek száma 19 férfi és 14 nő.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

Önkormányzatunk a közmunka programon belül elvégzendő tevékenységeket rangsorolja. Felügyelet mellett a községünkben élő, mozgásában és értelmében kissé korlátozott munkaképes lakosait foglalkoztatja, így termelő humánerőként jelennek meg a közmunka piacon. Kiemelkedően hasznosan végzik a tevékenységüket, kétszeresen ügyelve a pontos gondos munkavégzésre.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Ilyen probléma nincs.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Az önálló életvitelt támogató programok közül elsőként a közmunkaprogramot említtem meg. Itt lehetősége van az érintett dolgozónak elsajátítani az általa addig nem ismert termelési módszereket. Jelen van még a településünkön egy civil kezdeményezés, amely a fiatal anyákat tanítja főzni és tartósítani, valamint minden háztartásban szükséges munkafolyamat elsajátíttat velük.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - nők (TS 6301)
2013	21	20
2014	19	19
2015	19	19
2016	19	14
2017		

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Részleges akadálymentesítettséggel rendelkezünk, de van még mit fejleszteni. Az egészségház, iskola, ÖNO, és a panzió akadálymentesítettsége megoldott. Egyedül az óvoda, és a művelődési ház akadálymentesítettsége nem megoldott, de folyamatosan figyelemmel vagyunk az ezzel kapcsolatos pályázatokra, amelyekkel ez a hiányosság is orvosolható.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Településünkön a rendezvények bárki által szabadon látogathatók. Az épületek akadálymentesítettsége korántsem teljes.

7.3.1. táblázat – Akadálymentesítés 1.

		Igen/nem								
		Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintható információ	Jelnyelvi segítség	Egyéb
oktatási intézmények	alapfok	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem
	középfok	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	felsőfok	-	-	-	-	-	-	-	-	-
egészségügyi intézmények	fekvőbeteg ellátás	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	járó beteg szakellátás	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	alapellátás	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem
kulturális, művelődési intézmények		nem	nem	nem	igen	nem	nem	nem	nem	nem
önkormányzati, közigazgatási intézmény		nem	nem	nem	igen	nem	nem	nem	nem	nem
igazságszolgáltatási, rendőrség, ügyészség		nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem
szociális ellátást nyújtó intézmények		nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem

Forrás: helyi adatgyűjtés, személyes tapasztalat

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A település lakosainak kevés munkáltatói közül természeténél fogva egyiknek sincs lehetősége kínálni fogyatékkal élő személyek számára munkahelyet, így a munkahelyek akadálymentesítettsége nem mérvadó.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A tömegközlekedés szempontjából van fejleszteni való, hiszen szakorvosi és kórházi ellátás 30-40 km-re található Makón van, ahová alacsony padlós, akadálymentesített buszjárat nem indul. Így a fogyatékkal élők részére az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzájutás a tömegközlekedés miatt nehézségeket okoz.

A járdák, parkok akadálymentesítettsége – ha nem térünk ki azok állapotára, akkor – megoldott.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A településen az egészségkárosodott személyek száma miatt nincs ilyen intézmény.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Pozitív diszkrimináció nem tapasztalható.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A közintézmények akadálymentesítettsége nem teljes körű	☞ teljes körű akadálymentesítettségre való törekvés

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Az időseket ellátó szervezet (ÖNO) rendszeresen szervez programokat helyben és utazással egybekötve is.

A gyermeknap helyszíne a sportpálya, a falukarácsonyt, mint mára már hagyományt az alkotóházban szoktuk megrendezni. A könyvtár és az Idősek Napközi Otthona is rendszeresen szervez különböző programokat, mint például a negyedévente megrendezésre kerülő névnap ünnepségek, vagy közös szalonnasütés, tárcsás nap stb. A „Szeptember Végén Nyugdíjas Egyesület, valamint a „Nagyéri Polgárőr Szervezet” is évi több alkalommal szervez rendezvényeket helyben és utazással egybe kötve.

Településünkön évenként több civil kezdeményezésű rendezvény van. A „Szeptember Végén” Nyugdíjas Egyesület önállóan, minden évben június hónap utolsó szombatján tart évvértékelőt, amelynek végén megvendégeli a társ civil szervezetek és az önkormányzat képviselőit. A Nagyéri Polgárőr Szervezet, túlmenően az évenkénti egy kötelező taggyűlésen, még két rendezvényt tart, ahová minden alkalommal meghívást kapnak a Civil, Egyházi szervezetek, valamint az Önkormányzat képviselői. Ezen rendezvények időpontjai változnak ugyan, melyről értesítik a meghívottakat, de rendszerint az év második felének a végén kerül sor a megtartásukra.

Településünkön minden évben rendez közösségi, faluközösségi rendezvényt, műsort a Református Egyház, valamint a Keresztény Testvér Gyülekezet közösen az Idősek Napközi Otthonával. Ez minden év Karácsony előtt kerül megrendezésre, amelyre szintén meghívnak minden szervezetet.

A „Falukarácsony” névre hallgató rendezvényünk is igen népszerű és látogatott is, így mára már hagyománnyá vált az Óvoda, az Általános iskola és az idősek közös műsora, amelyet minden alkalommal igyekszünk színesíteni vendég művészekkel.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Nemzetiségi önkormányzat Nagyéren nincs.

Nagyér településen működik a Református Egyházközség, ahova még több másik település is tartozik, Mezőhegyes, Tótkomlós, Csanádalbertyi. Önkormányzatunk jó kapcsolatot ápol a Nagyéri Református Egyházközséggel, illetve a Szeptember Végén Nyugdíjas Egyesülettel. Az együttműködés megvan az Egyház és a Nyugdíjas Egyesület között is.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Önkormányzatunk több kétoldalú, illetve többoldalú együttműködésben is érdekelt más önkormányzatokkal, akár intézményfenntartó társulást illetően, akár a turisztika terén. (Marosháti Kistérség Turizmusáért Egyesület tagjaiként) Ilyen közös együttműködés még az orvosi ügyelet, vagy a belső ellenőri hálózat közös működtetése.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Helyben ugyan nincs nemzetiségi önkormányzat, de szoros kapcsolatot ápolunk Ambrózfalva és Pitvaros, valamint Tótkomlós Szlovák Kisebbségi Önkormányzataival, amely elsősorban pályázatok benyújtása terén, egymás megsegítése céljából történik.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Rendszeres az együttműködés a helyi Civil szervezetekkel, amely elsősorban abban nyilvánul meg, hogy önkormányzatunk segítséget nyújt a pályázataik benyújtásakor. Előkészíti, megírja és koordinálja, majd elszámolja közösen a Civil szervezetekkel.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A profit orientált szervezetek, Gazdálkodók, élelmiszer feldolgozó vállalkozás, különböző kereskedelmi szervezetekkel történő együttműködés, kiegyensúlyozottnak mondható. Rendszeres a kapcsolattartás, a pályázatokat illetően folyamatos az információval történő ellátás, irányukba, hiszen a település érdeke ha minden gazdasági vállalkozás sikeresen működik.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) részt vettek a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatában.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)
--

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A 26-50 éves korosztály körében nagyobb arányú a munkanélküliség	☞ munkaerő-piaci szolgáltatások ☞ kapcsolattartás a munkaügyi központtal ☞ letelepedő vállalkozások segítése ☞ közmunkaprogram
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek jelentősen nagyobb aránya nő	☞ munkaerő-piaci szolgáltatások ☞ kapcsolattartás a munkaügyi központtal ☞ letelepedő vállalkozások segítése ☞ közmunkaprogram
Gyermekek	A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma magas	☞ munkaerő-piaci szolgáltatások (átképzés lehetősége) ☞ kapcsolattartás a munkaügyi központtal
Gyermekek	Kevés a sportprogramokra való igény	☞ Igényfelkeltés a sportprogramok iránt
Idősek	Az idősek informatikai jártassága csekély	☞ motiválás a tanulásra ☞ tanfolyamok szervezése
Idősek	Magas az egyedül élők aránya	☞ Szociális, közművelődési szolgáltatások bővítése
Idősek	Áldozattá válás	☞ Tájékoztatás és megelőzés
Nők	Munkanélküli nők magas aránya	☞ Tájékoztatás a munkalehetőségekről
Nők	Családon belüli erőszakra vonatkozó adat hiánya (rejtett probléma)	☞ Tájékoztatás
Fogyatékkal élők	A közigazgatási intézmények akadálymentesítettsége nem teljes körű	☞ teljes körű akadálymentesítettségre való törekvés

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	➤ Munkanélküliség csökkentése	önkormányzat
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	➤ A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek számának csökkentése	önkormányzat
Gyermekek	➤ A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek számának csökkentése	önkormányzat
Gyermekek	➤ Igényfelkeltés a sportprogramok iránt	önkormányzat
Idősek	➤ Az idősek informatikai jártasságának növelése	önkormányzat
Idősek	➤ Egyedül élők életének megkönnyítése	önkormányzat
Idősek	➤ Az idősek áldozattá válásának megelőzése	önkormányzat
Nők	➤ Munkanélküli nők arányának csökkentése	önkormányzat
Nők	➤ Nők - rejtett problémák	önkormányzat
Fogyatékkal élők	➤ Teljes körű akadálymentesítettségre való törekvés	önkormányzat

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák továbbra is szegregációmentesen élnek, és integrációjuk megoldott.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők megtalálják a munkaerőpiacra történő tartós visszatérés lehetőségét, és gazdasági kiszolgáltatottságuk csökkenjen.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek családban történő harmonikus nevelkedését és jogainak érvényesítését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek fizikális és mentális problémáinak megoldására, lehetőség szerint a saját környezetükben.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, hogy az élet minden területén megkapják az esélyegyenlőséget.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők minél szélesebb körben akadály nélkül jussanak hozzá a közszolgáltatásokhoz.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Munkanélküliség csökkentése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Magas a munkanélküliek aránya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Cél: A munkavállalók számának emelkedése Rövid: Kapcsolatfelvétel a célcsoporttal, munkavállalókkal Közép: Rendszeres tájékoztatás a térség munkalehetőségeiről Hosszú: Folyamatos tájékoztatás
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	☞ munkaerő-piaci szolgáltatások ☞ kapcsolattartás a munkaügyi központtal ☞ letelepedő vállalkozások segítése ☞ közmunkaprogram
Résztvevők és felelős	Résztvevők: Önkormányzat, Munkaügyi Központ, Önkormányzat Intézményei Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Munkáltatók, képzőközpontok, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid: 6 hó Közép: 1 év Hosszú: 3 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: partnerségi megállapodások Közép: munkalehetőségek rendszeres közzététele Hosszú: munkanélküliség 1%-os csökkentése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A munkáltatók elzárkóznak a partnerségtől, célcsoport közömbössége, munkalehetőségek hiánya
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás Technikai erőforrás

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek számának csökkentése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Magas a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek aránya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Cél: A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek számának csökkentése Rövid: Kapcsolatfelvétel a célcsoporttal, munkavállalókkal Közép: Rendszeres tájékoztatás a térség munkalehetőségeiről Hosszú: Folyamatos tájékoztatás
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	☞ munkaerő-piaci szolgáltatások ☞ kapcsolattartás a munkaügyi központtal ☞ letelepedő vállalkozások segítése ☞ közmunkaprogram
Résztvevők és felelős	Résztvevők: Önkormányzat, Munkaügyi Központ, Önkormányzat Intézményei Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Munkáltatók, képzőközpontok, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid: 6 hó Közép: 1 év Hosszú: 3 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: partnerségi megállapodások Közép: munkalehetőségek rendszeres közzététele Hosszú: a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek számának 0,5%-os csökkentése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A munkáltatók elzárkóznak a partnerségtől, célcsoport közömbössége, munkalehetőségek hiánya
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás Technikai erőforrás

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek számának csökkentése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma magas
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Cél: A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek számának csökkentése Rövid: Kapcsolatfelvétel a célcsoporttal, munkavállalókkal Közép: Rendszeres tájékoztatás a térség munkalehetőségeiről Hosszú: Folyamatos tájékoztatás
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	☞ munkaerő-piaci szolgáltatások (átképzés lehetősége) ☞ kapcsolattartás a munkaügyi központtal
Résztvevők és felelős	Résztvevők: Önkormányzat, Munkaügyi Központ, Önkormányzat Intézményei Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Munkáltatók, képzőközpontok, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid: 6 hó Közép: 1 év Hosszú: 3 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: partnerségi megállapodások Közép: munkalehetőségek rendszeres közzététele Hosszú: a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek számának 0,5%-os csökkentése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A munkáltatók elzárkóznak a partnerségtől, célcsoport közömbössége, munkalehetőségek hiánya
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás Technikai erőforrás

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Igényfelkeltés a sportprogramok iránt
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Kevés a sportprogramokra való igény
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Cél: A gyermekek sportprogramokra való igénye nőjön Rövid: a gyermekek igényeit kielégítő sportprogramok felmérése, tájékoztatás Közép: a gyermekek igényeinek megfelelő sportprogramok szervezése Hosszú: a gyermekek sportprogramokra való igénye nőjön
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	☞ Igényfelkeltés a sportprogramok iránt Igényfelmérés, tájékoztatás
Résztvevők és felelős	Résztvevők: Önkormányzat, Családsegítő Szolgálat Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Önkéntesek
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid: 6 hó Közép: 1 év Hosszú: 3 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: tájékoztató anyagok Közép: megszervezett sportprogramok száma Hosszú: a sportprogramokon részt vett gyermekek száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érdektelenség a gyermekek részéről – motiválás
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, Technikai erőforrás Támogatás esetén anyagi erőforrás

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Munkanélküli nők arányának csökkentése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Munkanélküli nők magas aránya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Cél: Munkanélküli nők arányának csökkentése Rövid: Munkaerő-piaci helyzetelemzés elkészítése Közép: lehetséges együttműködési megállapodások előkészítése, megkötése Hosszú: Női foglalkoztatás növelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	☞ Tájékoztatás a munkalehetőségekről Adatgyűjtés, kapcsolattartás a munkaügyi központtal, lehetséges partnerek megkeresése, meglévő együttműködések fenntartása, képzés, átképzés,
Résztvevők és felelős	Résztvevők: Önkormányzat, célcsoport tagjai Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Munkaügyi központ, képzést szervezők, munkáltatók
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid: 1 év Közép: 3 év Hosszú: 5 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	Rövid: helyzetelemzés Közép: stratégia kidolgozása, együttműködési megállapodások száma (1 db) Hosszú: munkanélküli nők számadatai (2% csökkenés)
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Célcsoport érdektelensége – tájékoztatás, motiváció Együttműködő partnerek hiánya – tájékoztatás, motiválás
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Nők – rejtett problémák
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Családon belüli erőszakra vonatkozó adat hiánya (rejtett probléma)
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Cél: A feltárt esetek száma nő Rövid: Lehetőségek felmérése, begyűjtése Közép: Széles körű tájékoztatás Hosszú: A bántalmazott nők merjenek segítséget kérni
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	☞ Tájékoztatás Széles körű tájékoztatás az igénybe vehető segítségekről, tájékoztató előadások szervezése
Résztvevők és felelős	Résztvevők: Önkormányzat, jogvédő szervezetek, Családsegítő Szolgálat, jelzőrendszer tagjai, védőnő Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Rendőrség, háziorvos, védőnő, gyermekvédelmi felelősök
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid: 6 hónap Közép: 1 év Hosszú 3 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: segítséget nyújtó szervezetek elérhetőségének ismertté válása Közép: információk közzététele, tájékoztató előadás megszervezése Hosszú: a családon belüli erőszak visszaszorítása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az érintettek nem mernek segítséget kérni, félelem Anyagi kiszolgáltatottság
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás Technikai erőforrás Előadási díj

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Az idősek informatikai jártasságának növelése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idősek informatikai jártassága csekély
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Cél: Az idősek informatikai jártasságának növelése Rövid: jártassági szint felmérése Közép: tanfolyamok szervezése Hosszú: megfelelő informatikai jártasság kialakítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	☞ Kérdőívek eljuttatása és feldolgozása ☞ Tájékoztatás az idősek részére, motiválás a tanulásra ☞ Tanfolyamok szervezése
Résztvevők és felelős	Résztvevők: Önkéntesek, Önkormányzat intézményei Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Nyugdíjas Klub
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid: 6 hónap Közép: 1 év Hosszú: 2 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: Igénylők számának megállapítása Közép: Egy tanfolyam lebonyolítása Hosszú: az informatikai jártasság megszerzése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Idősek részéről az érdeklődés hiánya
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Egyedül élők életének megkönnyítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Magas az egyedül élők aránya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Cél: az egyedül élők életének megkönnyítése Rövid: Kapcsolatfelvétel az idősekkel, helyzetfeltárás, igényfelmérés Közép: tájékoztatás, kapcsolattartás, programok szervezése, információnyújtás Hosszú: egyedül élők életének megkönnyítése, életminőségének javítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	☞ Szociális, közművelődési szolgáltatások bővítése
Résztvevők és felelős	Résztvevők: Önkormányzat, Önkéntesek, Civil szervezetek Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Nyugdíjas klub
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid: 6 hó Közép: 2 év Hosszú: 4 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	Rövid: (igény)felmérés és kiértékelés Közép: szolgáltatások nyújtása, folyamatos tájékoztatás, pályázati lehetőségek keresése Hosszú: az egyedül élők életminőségének javítása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az idősek részéről érdektelenség
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, Technikai erőforrás

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Az idősek áldozattá válásának megelőzése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A környéken növekedik az áldozattá váló idősek száma
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Cél: Az idősek, különösen az egyedül élők áldozattá válásának megelőzése Rövid: tájékoztató anyag elkészítése Közép: tájékoztatás, információnyújtás minden lehetséges csatornán Hosszú: folyamatos tájékoztatás, bűncselekmények elkerülése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	☞ Tájékoztatás és megelőzés
Résztvevők és felelős	Résztvevők: Önkormányzat, Rendőrség, Önkéntesek Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Önkéntesek
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid: 6 hó Közép: 1 év Hosszú: 2 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: veszélyeztetett idősek számának megállapítása Közép: maga a tájékoztató anyag Hosszú: folyamatos tájékoztatás, bűncselekmények megelőzése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az idősek továbbra is bizalommal fordulnak az idegenekhez Fizikai állapotuk nem teszi lehetővé a védekezést
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás Technikai erőforrás

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Teljes körű akadálymentesítettségre való törekvés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A közintézmények akadálymentesítettsége nem teljes körű
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Cél: Akadálymentesítés megoldása Rövid: járdák állapotának felmérése, intézmények akadálymentesítése Közép: Középületek megközelítésének megoldása Hosszú: Teljes akadálymentesítés
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	☞ teljes körű akadálymentesítettségre való törekvés Felmérés, forrásbiztosítás; pályázatok írása; közmunka szervezése; karbantartás
Résztvevők és felelős	Résztvevők: Önkormányzat, Munkaügyi Központ Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Helyi vállalkozók, önkéntesek, Munkaügyi Központ
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid: 1 év Közép: 3 év Hosszú: 6 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: felmérés Közép: pályázatok írása, elszámolása, elkészült projektek átadása Hosszú: elégedettségmérés, állapot fenntartása, karbantartás
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Források hiánya: - pályázatok, - önkéntesek, - közmunka
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás Céltámogatás Pályázatok Önkormányzati saját forrás hozzárendelése

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Munkanélküliség csökkentése	Munkanélküliség	A m.váll. számának emelkedése			Önkormányzat	2021.06.30.			
2	A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek számának csökkentése	A 180 napnál régebben reg. munkanélk. Ar.	A régen reg. m.nélküliek sz. csökkentése			Önkormányzat	2021.06.30.			
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek számának csökkentése	A rendszeres gy.-véd. kedv. részesítettek száma magas	A részesítettek számának csökkentése			Önkormányzat	2021.06.30.			
2	Igényfelkeltés a sportprogramok iránt	Kevés az igény a programokra	Igény növekedése			Önkormányzat	2021.06.30.			
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Munkanélküli nők arányának csökkentése	Munkanélküli nők aránya magas	Munkanélküli nők arányának csökkenése			Önkormányzat	2023.06.30.			
2	Nők – rejtett problémák	Családon belüli erősz. von. adat hiánya (rejtett)	Esetek feltárása, merjenek segítséget kérni			Önkormányzat	2021.06.30.			
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Az idősek informatikai jártasságának növelése	Az idősek inf.orm jártassága csekély	Informatikai jártasság növelése			Önkormányzat	2020.06.30.			
2	Egyedül élők életének megkönnyítése	Magas az egyedül élők aránya	Egyedül élők élet. könnyítése			Önkormányzat	2022.06.30.			
3	Az idősek áldozattá válásának megelőzése	Áldozattá válás	Megelőzés			Önkormányzat	2020.06.30.			
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Teljes körű akadálymentesítésre törekvés	Akadályment. nem teljes körű	Teljes körű akadályment.			Önkormányzat	2024.06.30.			

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

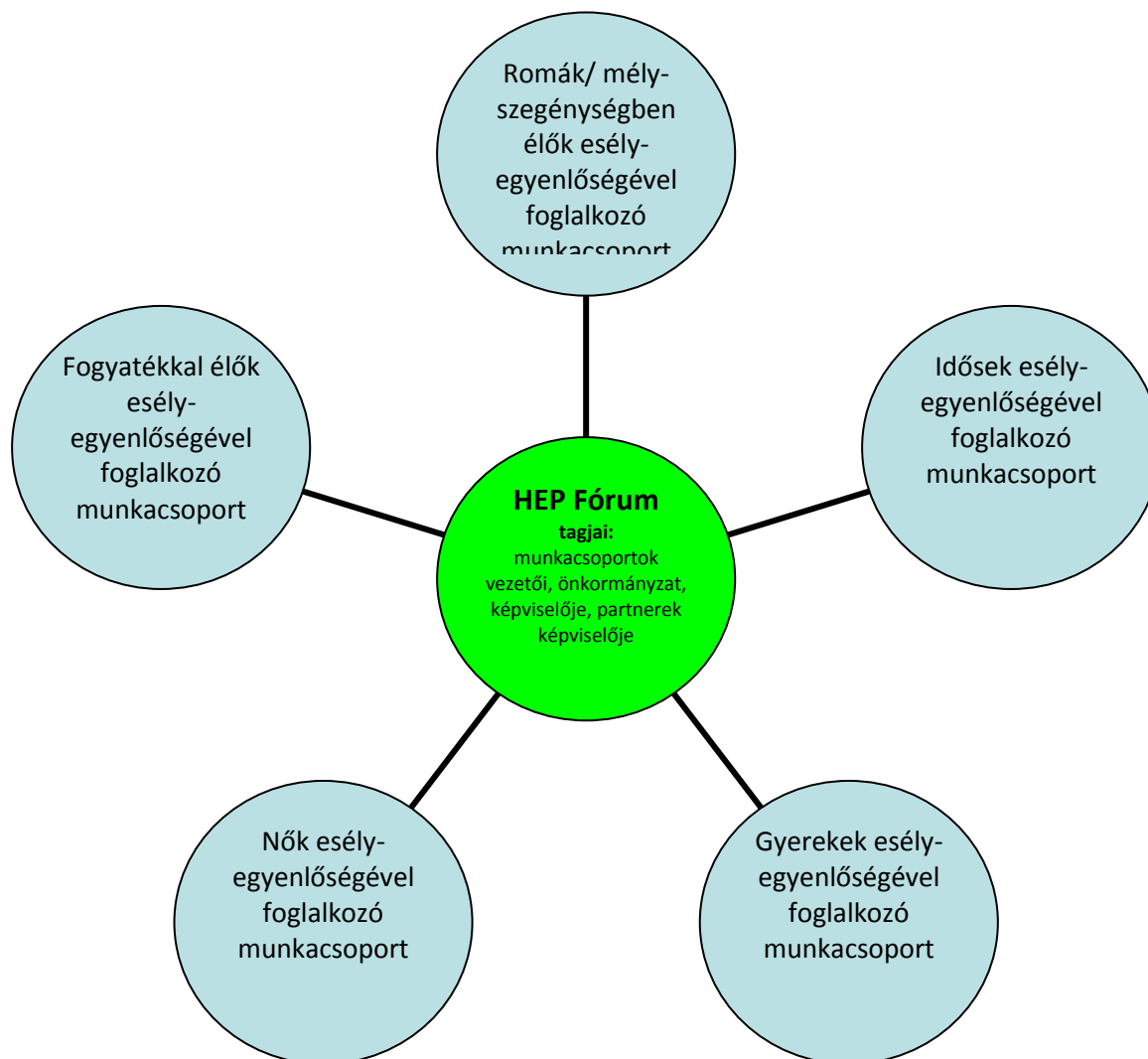
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Nagyér község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Nagyér község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 51/2018. (VII.25.) számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

Dátum

Aláírás

A Nagyéri Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Aláírások:

Lőrincz Tibor
polgármester

Morauvszki Nikolett
Nyugdíjas Klub, klubvezető

Ludányiné Pribelszki Anikó
védőnő

Huszár Angéla
családgondozó

Czördör Krisztián r.szds.
őrsparancsnok

Lőrincz Tiborné
művelődési ház vezető

HEP elkészítési jegyzék²

NÉV ³	HEP részei ⁴										Aláírás ⁵
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	

² Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

³ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

⁴ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁵ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.